

İPEKYOLU KALKINMA AJANSI

Araştırma Serisi-6

BULGUR SEKTÖR RAPORU

(TRC1 BÖLGESİ)

Gaziantep 2012

Bu raporun hazırlanmasında değerli katkılarını esirgemeyen T.C. İpekyolu Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu ve Kalkınma Kurulu Üyelerine, bulgur sektörü temsilcilerine ve bu raporu yayıma hazırlayan Gaziantep Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Sayın Dr. Fatih BARUTÇU'ya ve Uzmanı Sayın Recep AKPAK'a teşekkür ederim.

T.C. İpekyolu Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği

İPEKYOLU KALKINMA AJANSI
Gaziantep Yatırım Destek Ofisi

Adres : İncilipınar Mah. Muammer Aksoy Bulvarı Vakıflar
Güven İş Merkezi Kat: 1-2-3 Şehitkamil/GAZİANTEP

Telefon: +90 342 231 07 01-02

Faks : +90 342 231 07 03

E-posta: bilgi@ika.org.tr - gaziantep@ika.org.tr

© Her hakkı saklıdır. Tamamen ya da kısmen çoğaltılıp satılamaz.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

A formal portrait of Mustafa Kemal Atatürk, the first President of the Republic of Turkey. He is depicted from the chest up, wearing a dark blue suit jacket, a white shirt, and a dark tie. He has a mustache and is looking directly at the camera with a serious expression. A small, circular medal is pinned to his left breast. The background is a dark, textured greenish-brown.

*Çalışmadan, yorulmadan ,öğrenmeden,
rahat yaşama yollarını aramayı ihtiyat haline getirmiş milletler,
evvela haysiyetlerini,sonra hürriyetlerini
ve daha sonra istiklallerini kaybetmeye mahkumdurlar...*

M. Atatürk

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
TABLOLAR DİZİNİ.....	II
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	III
KISALTMALAR.....	IV
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	V
1. BULGUR ÜRETİM TEKNİKLERİ VE ÇEŞİTLERİ.....	1
1.1. Bulgurun Tanımı ve Özellikleri.....	1
1.2. Bulgur Üretim Süreci.....	2
1.2.1. Buğdayın Temizlenmesi.....	3
1.2.2. Kaynatma İşlemi.....	5
1.2.3. Kırma İşlemi.....	6
1.2.4. Parlatma İşlemi.....	8
1.2.5. Kalibrasyon İşlemi.....	9
1.2.6. Silolama İşlemi.....	9
1.2.7. Sorteksleme İşlemi.....	10
1.2.8. Paketleme ve Ambalajlama İşlemi.....	11
2. BULGUR PİYASASI.....	14
2.1. Dünya Bulgur Piyasası.....	14
2.2. Türkiye Bulgur Piyasası.....	20
2.2.1. Bulgurun Pazarlanması.....	25
3. TRC1 BÖLGESİ BULGUR PİYASASI.....	27
3.1. Gaziantep İli Bulgur Piyasası.....	30
3.2. Adıyaman İli Bulgur Piyasası.....	35
3.3. Kilis İli Bulgur Piyasası.....	36
4. SEKTÖR ANALİZİ.....	37
5. GZFT ANALİZİ.....	40
KAYNAKLAR.....	41
EKLER.....	42

TABLORAR DİZİNİ

Tablo 1. Çeşitli Gıdaların Besinsel Özellikleri	2
Tablo 2. Bulgur İthalatçısı Ülkelerin İthalat Göstergeleri	16
Tablo 3. ABD Tarafından 2010 Yılında Yapılan Bulgur Yardımları.....	17
Tablo 4. Bulgur İhracatçısı Ülkelerin İhracat Göstergeleri.....	19
Tablo 5. 2010 Yılı Belçika Bulgur Ticaret Hacmi	19
Tablo 6. AB Bulgur Kota Miktarı	20
Tablo 7. Türkiye 2010 Yılı Bulgur İthalatı	24
Tablo 8. GAİB 1997-2011 Yılları Arası Bulgur İhracatı	27
Tablo 9. Yıllara Göre En Fazla Bulgur İhracatı Yapılan Ülkeler ve Göstergeleri.....	28
Tablo 10. TRC1 Bölgesi Bulgur İhracat Verileri	29
Tablo 11. GTB 2010 Yılı Bulgur Verileri	30
Tablo 12. Gaziantep ve Nizip Ticaret Borsası'nda İşlem Gören Toplam Bulgur Miktarı ve İşlem Değeri.....	31
Tablo 13. Kapasite Raporlarına Göre Gaziantep İli Bulgur Üretim Kapasitesi.....	32
Tablo 14. Gaziantep'te TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar	32
Tablo 15. Gaziantep'in Dünya İhracatındaki Payı	35
Tablo 16. 2010 Yılı ATB Bulgur İşlem Verileri.....	35
Tablo 17. Adıyaman İli TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar	36
Tablo 18. Kilis İli TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar	36

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Bulgur Üretim Süreci	3
Şekil 2. Dairesel Seperatör	4
Şekil 3. Taş Ayırma Makinası	5
Şekil 4. Kurutma Kulesi	7
Şekil 5. Taş Değirmen	8
Şekil 6. Parlatma Makinası	9
Şekil 7. Sorteks Makinası	10
Şekil 8. Sorteks Makinası	11
Şekil 9. Paketleme Makinası	12
Şekil 10. Ambalaj Makinası	13
Şekil 11. Dünya Bulgur İthalatçısı Ülkeler	14
Şekil 12. Bulgur İthal Eden Önemli Ülkeler ve İthalat Değerleri, 2010	15
Şekil 13. 2010 Yılında Bulgur İhracatı Gerçekleştiren Ülkeler ve İhracat Değerleri	18
Şekil 14. Türkiye Buğday ve Durum Buğdayı Ekim Alanları	21
Şekil 15. 2010 yılında Türkiye'nin Bulgur İhracatı Gerçekleştirdiği Ülkeler	22
Şekil 16. Türkiye'nin 2010 Yılında Bulgur İhraç Ettiği Ülkeler ve İhracat Değerleri	22
Şekil 17. Türkiye'nin 2010 Yılında Bulgur İhracatı Gerçekleştirdiği Ülkelerdeki Bulgur Pazarının Durumu	23
Şekil 18. Türkiye'nin 2010 Yılında Bulgur İhracatı Gerçekleştirdiği Ülkelerdeki Bulgur Pazarının Durumu	24
Şekil 19. Bulgur Pazarlama Kanalları	26
Şekil 20. Yıllar İtibarı ile Birim Maliyetlerin Değişimi (GAİB, 1997-2011)	29
Şekil 21. Yıllara Göre Bulgur İhracat Miktar ve Değerinin Değişimi	33
Şekil 22. Yıllara Göre GTB ve GAİB'te Oluşan Ortalama Bulgur Fiyatı	34

KISALTMALAR

AB	:	Avrupa Birliği
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
ATB	:	Adıyaman Ticaret Borsası
AVRO	:	Avrupa Birliği Resmi Para Birimi
DOLAR	:	Amerika Birleşik Devletleri Resmi Para Birimi
FOB	:	Free On Board
GAÜN	:	Gaziantep Üniversitesi
GAİB	:	Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri
GSO	:	Gaziantep Sanayi Odası
GTB	:	Gaziantep Ticaret Borsası
GTİP	:	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
GTO	:	Gaziantep Ticaret Odası
GZFT	:	Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit
ITC	:	International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)
KDV	:	Katma Değer Vergisi
NTB	:	Nizip Ticaret Borsası
TMO	:	Toprak Mahsulleri Ofisi
TOBB	:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRC1	:	İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması
TÜBİTAK	:	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UN	:	United Nations (Birleşmiş Milletler)

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bulgur; kaliteli sert durum buğdayının (*Triticum Durum*) temizlenmesi, kaynatılması, öğütülmesi, kurutulması ve çeşitli boylardaki tanecikler hâlinde öğütülmesiyle elde edilmektedir. Bulgurun üretim süreci, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2009 yılında yayınlanan "Bulgur Tebliği"ne göre gerçekleştirilmektedir. Türklere has bir gıda maddesi olan ve ülkemizde tüketimi önemli bir yer tutan bulgurun ülkemizde üretimi evlerde, imalathanelerde ve fabrikalarda yapılmaktadır. Besin değeri bakımından çok zengin olan bulgur dünyanın birçok yerine ülkemizden ihraç edilmektedir.

Dünya'da bulgura olan talep, dünya nüfusunun artması ve küreselleşen dünyanın farklı yemek alışkanlıklarına olan ilgisi ile birlikte, bu ürünün ucuzluğu, lezzeti, besleyici olması, kolay hazırlanabilmesi ve uzun süre muhafaza edilebilmesi gibi özelliklerinden dolayı istikrarlı bir artış göstermektedir. Bulgur ürünü, dünya ticaretinde 19.04.30 nolu gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre işlem görmektedir. Özellikle göç yolları vasıtasıyla artan kültürel etkileşim sayesinde dünyada tüketimi giderek yaygınlaşan bulgurun 2010 yılında 152 ülke tarafından ithalatı gerçekleştirilmiştir. Dünyanın en büyük bulgur ithalatçıları sırasıyla Irak, Haiti, Suriye, Liberya ve Almanya'dır. Dünya bulgur ithalat hacmi 2010 yılında miktar olarak 210 bin ton, değer olarak ise 103,6 milyon ABD Doları'na ulaşmıştır. Bulgur ithalat hacmi dünyada 2006–2010 yılları arasında değer olarak, yıllık ortalama %18 oranında bir büyüme göstermiştir. Irak en büyük pazar konumundadır. Irak'ın dünya ithalatındaki payı 2010 yılı itibariyle değer olarak yaklaşık %26,8 olup 2006 yılından bu yana yıllık ortalama %45 büyüme sağlayan bir pazar konumundadır. Ayrıca, Suriye özellikle 2009 ve sonrasında büyüyen bir pazar olarak dikkati çekmektedir. Benzer şekilde, Haiti, Belçika, Ürdün, Lübnan, Kenya, İsrail, Portekiz ve İngiltere büyüyen pazarlar olarak görülebilmektedir.

Öte yandan, son yıllarda gerek besin değerlerinin zenginliğinden gerekse uzun raf ömründen dolayı ABD tarafından yapılan gıda yardımları içerisinde bulgurun payı giderek artmaktadır. Fakat dünyanın en büyük üreticisi konumunda bulunan ülkemizde bulgurun bu özelliğinden hala yeteri kadar faydalanılmamaktadır. Ülkemizde de her türlü gıda yardımı paketlerine bulgurun dahil edilmesi hem ihtiyaç sahiplerine yüksek besin değerlerine sahip ürün erişimini hem de milli ürünümüz olan bulgurun hak ettiği yerlere gelmesini sağlayacaktır.

2010 yılında 71 ülkeye ihracat gerçekleştiren Türkiye, dünyanın en fazla bulgur ihracatı yapan ülkesi konumundadır. 2010 yılında Türkiye 160 bin ton miktarında 80 milyon ABD Doları tutarında ihracat gerçekleştirmiş olup dünya

piyasasında %68,7 pay sahibi olmuştur. Türkiye'nin ardından sırasıyla ABD, Belçika ve Almanya gelmektedir. 2010 yılında Türkiye'nin en fazla bulgur ihraç ettiği ilk üç ülke sırasıyla Irak, Suriye ve Almanya olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, bu üç ülke 2010 yılı dünya toplam bulgur ithalatının miktar olarak %65'lik bir kısmını gerçekleştirmiştir.

Dünya bulgur ihracatı, geçen 5 yılın verileri (2006-2010) incelendiğinde, değer olarak her yıl ortalama %10 oranında büyürken Türkiye'nin ihracatı aynı zaman aralığında her yıl ortalama %37 oranında büyüme kaydetmiştir. Bununla birlikte, dünya ticaretinde Avrupa Birliği bölgesine yapılacak ihracatlarda 10.000 ton kota miktarı bulunmakta ve kota aşımında 257 Avro/Ton gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Belçika 2009-2010 yılları arasında miktar olarak %532, değer olarak ise %459 oranında bir ihracat artışı sağlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri aynı dönem içerisinde miktar olarak %46, değer olarak ise %41'lik bir pazar daralması göstermiştir. İngiltere ve Kanada önemli bir pazar payına sahip olmasalar bile ihracatını artıran ülkelerin başında gelmektedir.

Bulgur üretimi sert durum buğdayı ile gerçekleştirilmektedir. 2010/2011 yılı üretim rakamlarına göre dünya durum buğdayı üretimi yaklaşık 34,4 milyon ton olup Türkiye 3,8 milyon ton ile AB, Kanada ve Amerika'nın ardından 4. sırada yer almaktadır. Türkiye bu üretim miktarı ile dünya üretiminde %11 oranında bir paya sahiptir. Bulgur üretiminde ana girdi olan sert durum buğdayının yetiştirme alanları ülkemizde Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Batı Anadolu Bölgesi'nde yoğunlaşmaktadır.

Bulgurun Türkiye'de yıllık tüketimi ortalama kişi başı 12 kg düzeyinde olmakla birlikte, tüketim miktarı doğu bölgelerinde daha fazla, batı bölgelerinde ise daha düşük kalmaktadır. Ege ve Marmara Bölgelerinde kişi başı tüketim miktarı 7-8 kg/yıl seviyelerinde iken bu oran Ortadoğu ülkelerinde ise kişi başı 25-30 kg/yıl'ı bulmaktadır. Bu nedenle, Ortadoğu pazarı bulgur için önemli bir konum arz etmektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından hazırlanan kapasite raporlarına göre ülkemizde toplam 278 adet üretici bulunmakla birlikte bu üretici firmaların yıllık üretim kapasiteleri 631.259.866 kg olarak belirlenmiştir.¹ Bu kayıtlı firmaların 65 tanesi İpekyolu Kalkınma Ajansı faaliyet alanı dahilinde bulunan Gaziantep, Adıyaman ve Kilis illerinde bulunmakta olup Gaziantep, ülkemizin en yüksek bulgur üretim kapasitesine sahip ilidir. Dünya bulgur ihracat hacminin yaklaşık %67'sini Türkiye gerçekleştirirken sadece Gaziantep ili tek başına, dünya ihracatının %14'lük bir kısmını gerçekleştirmektedir. Gaziantep dışında 10 ilin daha (Ş.Urfa, Mardin, D.Bakır, Malatya, Adıyaman

¹ TOBB, Türkiye Bulgur Kapasite Raporu, 2011

K.Maraş, Şırnak, Batman, Siirt, Kilis) akredite olduğu GAİB, dünya bulgur ihracatında %40 paya sahiptir. Buna göre, Gaziantep'in, Güneydoğu Anadolu Bölgesi bulgur ihracatının %35'inden fazlasını gerçekleştirdiği söylenebilir. TRC1 Bölgesi (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bulgur ihracatının ise hemen hemen tamamını Gaziantep yapmaktadır.

Dünya üretiminde ve tüketiminde en büyük pazar konumunda olan ülkemiz açısından bulgur bir milli ürün niteliğinde bulunmaktadır. Yüksek besin değerleri ve uzun raf ömrü özellikleri dolayısıyla gün geçtikçe kullanımı yaygınlaşan ve yeni üretim teknikleri sayesinde kalitesi artan ürüne talep gün geçtikçe artmaktadır. Dolayısıyla bulgur ürününün özellikle dış piyasada tanıtımına önem verilmesi bu ürünün hem pazar payının artmasını sağlayacak hem de ürüne itibar kazandıracaktır.

1. BULGUR ÜRETİM TEKNİKLERİ VE ÇEŞİTLERİ

1.1. Bulgurun Tanımı ve Özellikleri

İnsanlığın en eski besin gıdalarından biri olan bulgurun tarihi 4000 yıl öncesine kadar dayanmaktadır. Ortadoğu ve Mezopotamya bölgesinde keşfedilip üretimi yapılan bulgur buradan Afrika, Avrupa ve Amerika'ya yayılmıştır. Dünyanın çeşitli bölgelerine yayılan bulgur buralarda çeşitli isimlerle anılmaya başlanmış olup boughur, burghoul gibi çeşitli isimlerle karşımıza çıkabilmektedir. Arkeolojik bulgular, Dicle ve Fırat nehirlerini çevreleyen Doğu Akdeniz Bölgesi'nin bulgurun işlendiği ilk yerlerden biri olduğunu göstermiştir. Bulgur; kaliteli sert durum buğdayının (Triticum Durum) temizlenmesi, kaynatılması, kurutulması, öğütülmesi ve çeşitli boylardaki tanecikler hâlinde öğütülmesiyle elde edilmektedir (MEGEP, 2009). Durum buğdayının temel özelliği, gluten (protein) miktarının yüksek olması, buna mukabil nişasta oranının düşük olmasıdır. Türklere has bir gıda maddesi olan ve iç tüketimde önemli bir yer tutan bulgurun ülkemizde üretimi evlerde, imalathanelerde ve fabrikalarda yapılmaktadır. Besin değeri bakımından çok zengin olan bulgur dünyanın birçok yerine ülkemizden ihraç edilmektedir. Tablo 1'de çeşitli gıdaların ve bulgurun besin değerleri verilmiştir.

Göbeklitepe: Bulgurun işlendiğine inanılan ilk yer

İşleniş şekline ve özelliklerine göre bulgurlar aşağıdaki sınıflara ayrılabilir;

- a. Pilavlık Bulgur
 - Pilavlık İri Bulgur
 - Pilavlık Orta Bulgur
 - Pilavlık İnce Bulgur

- b. Köftelik Bulgur
 - Köftelik İri Bulgur
 - Köftelik İnce Bulgur
- c. Sade Bulgur
- d. Çeşnili Bulgur
- e. Esmer Bulgur

Tablo 1. Çeşitli Gıdaların Besinsel Özellikleri

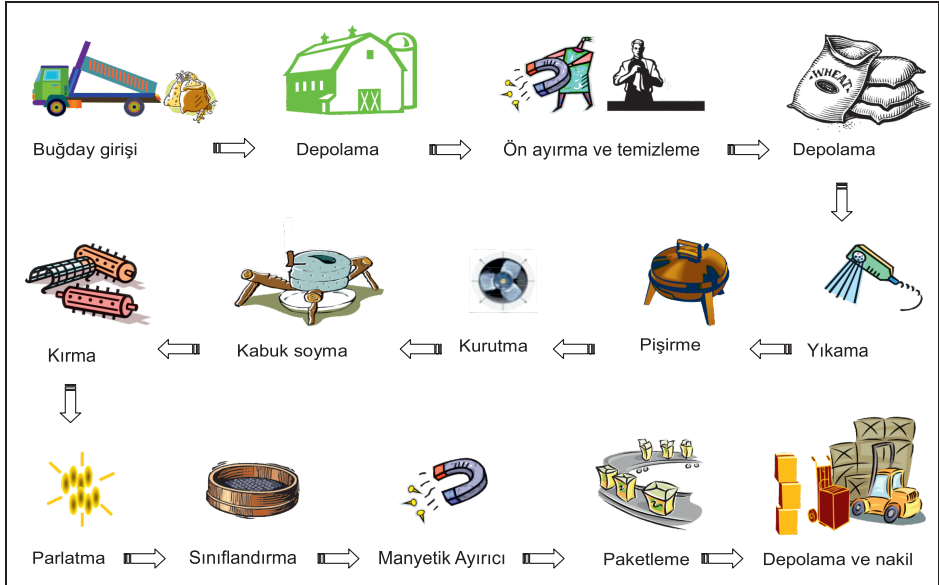
100 g Üründe	Kalori (kcal)	Karbonhidrat (g)	Protein (g)	Yağ (g)	Kalsiyum (mg)	Demir (mg)	Vitamin A (I.U.)	Vitamin B1 (mg)	Vitamin B2 (mg)
Buğday	354	69.3	11.5	2.2	36	3.1	0	0.57	0.12
Mısır	351	72.0	9.4	4.2	9	2.5	200	0.43	0.10
Pirinç (Kavuzsuz)	359	78.0	7.1	1.1	14	1.0	0	0.16	0.04
Pirinç (Kavuzlu)	360	68.9	9.7	1.9	50	4.0	15	0.38	0.20
Un (%85 Randıman)	350	74.3	11.7	1.5	24	2.4	0	0.32	0.07
Un (%72 Randıman)	364	75.5	10.9	1.5	16	1.0	0	0.13	0.04
Bulgur	350	69.8	12.5	1.5	40	3.5	0	0.40	0.04
Ekmek	247	53.1	7.2	1.1	20	1.3	-	0.25	0.06
Makarna	367	76.3	11.0	1.1	16	1.0	0	0.13	0.04

Kaynak: Bulgur, Eski Dünya ve Gizemin Ürünü, GAÜN, 2005

1.2. Bulgur Üretim Süreci

Bulgurun üretim süreci Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2009 yılında yayınlanan 'Bulgur Tebliği'ne göre gerçekleştirilmektedir. Bulgur üretiminde buğday çeşidinin, pişirme yöntemlerinin ve kurutma sıcaklıklarının ürün kalitesi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Modern değirmenler vasıtasıyla kaliteli durum buğdayının kullanıldığı üretimin ilk aşamasında; saman, toz, taş, buğday dışı tahıllar ve kof tahıl tanelerinden ayrıştırma yapılmaktadır. Daha sonra su ile pişirme, kurutma, kırma ve parlatma aşamaları gerçekleştirilmektedir.

Paslanmaz çelik ekipmanlar yardımıyla gerçekleştirilen sulu süreçten sonra amber renkli bir ürünün elde edilebilmesi amacıyla, parlatılmış bulgur tanelerinin içindeki koyu renkli taneler ayrıştırılmaktadır. Bununla birlikte, ara safhalara ve paketlenme aşamasına yerleştirilen metal detektörleri, metal parçacıklarının ürüne karışmasını önlemektedir. Şekil 1'de bulgur üretim sürecinin aşamaları şematik olarak gösterilmiştir.

Kaynak: MEGEP, 2009

Şekil 1. Bulgur Üretim Süreci

1.2.1. Buğdayın Temizlenmesi

Temizleme işlemi bulgur üretiminin ilk aşamasıdır. İşletmeye gelen buğday dökme (yığımlar) halinde depolara alınır. Şayet ürün tren vagonları veya kamyonlarla gelmiş ise, bunlar silo giriş noktalarına kadar yanaştırılabilir ve buğday konik tabanlı dökme havuzu (tereme) denilen kısımlara kaldırılarak boşaltılır. Temizleme safhasında; depolara getirilen buğdaylar helezonlar yardımıyla ön temizleme eleklerinin olduğu makineye gönderilir. Bu süreçte buğday hem yabancı tohumlardan ayrılır hem de kabuğundan ayrılmamış buğdaylar kabuğundan ayrılır (MEGEP, 2009).

Şekil 2'de görülen dairesel seperatör ile; buğdayın içerisindeki üründen iri ve ufak yabancı maddeler ve çöp, toz, saman, yaprak gibi yabancı uçucu maddeler üründen ayrılarak ürün temizliği yapılır.

Ön temizleme sonrası yabancı otlar ayrıldıktan ve kabuk ayırma işlemi tamamlandıktan sonra helezonlar vasıtası ile nakil işlemi gerçekleştirilir. Nakil sonrasında metal algılayıcılarla buğday içerisindeki metaller ayrılır. Taş ayırıcıya gelen buğday, içerisinde bulunan taş ve topraklardan ayrılır. Taş ayırıcı makinesinden hafif tane ayırıcı makinesine gelen buğdayın içi boş hafif olan taneleri burada ayrılır.

Şekil 2.Dairesel Seperatör

Şekil 3'te görülen taş ayırma makinası ile; buğdayın içerisinden taş, cam, metal gibi ağır maddeler ayrıştırılır. Buğdayın içerisindeki yabancı maddeler ve çöp, toz, saman, yaprak gibi yabancı uçucu maddeler ile taş ayrıştırıldıktan sonra yıkama aşamasına geçilir.

Ön yıkama aşamasında bulgur üretiminde, pişirilecek buğdayların üzerinde bulunabilecek toz gibi yapışmış maddeler uzaklaştırılır. Yıkama ile uzaklaştırılan tozlar, pişirme suyunun kirlenmesini önlemektedir. Elde edilen ürün daha temiz ve renk olarak da daha sarı olmaktadır.

1.2.2. Kaynatma İşlemi

Temizlenen ve yıkanan buğdaylar, kaynatma öncesinde ıslatma kazanlarına alınarak ıslatma işlemine tabi tutulurlar. Islatmanın faydası danede bulunan nişastanın bünyesine gerekli suyu alarak pişme sırasında çabuk jelatinleşmeyi sağlamaktır. Islatmada dikkat edilecek husus; ıslatma suyunun temiz ve mikropsuz olması, fazla sert olmamasıdır.

Şekil 3. Taş Ayrırma Makinası

Yıkanmış ve süzölmüş olan buğday, kaynatmaya hazırdır. Uygun miktarda su ile ayarlanan buğday kaynatma kazanlarına aktarılır. Pişirme işlemi isteğe bağlı olarak kazanın içerisine döşenen serpantinlerden geçen kızgın buhar vasıtası ile veya brölörden sağlanan sıcak hava ile yapılabilir.

İşleme başlarken bulgur yapımında kullanılacak buğdayın pişirme sıcaklığı ve pişirme süresi ayarlanır ve kontrol edilir. Kaynatma derecesi pişirme süresini etkilediğinden kaynatma genelde 100–110°C'de yapılır. Kaynatma süresi buğdayın cinsine göre değişmektedir. Doğu buğdayı sert bir buğday cinsi olduğundan kaynatma süresi Konya buğdayına göre daha uzundur. Örneğin, Konya buğdayını 30–35 dakika kaynatmak yeterli olurken doğu buğdayı 35–40 dakika kaynatılır. Buğday kazanlarda yeterince kaynadıktan sonra çıkartılır.

Kaynamış yani pişmiş buğday tüm tane bulgur niteliği taşır. Kaynatma sonucu şişen ve yumuşayan buğdaya “**hedik**” denilmektedir (MEGEP, 2009).

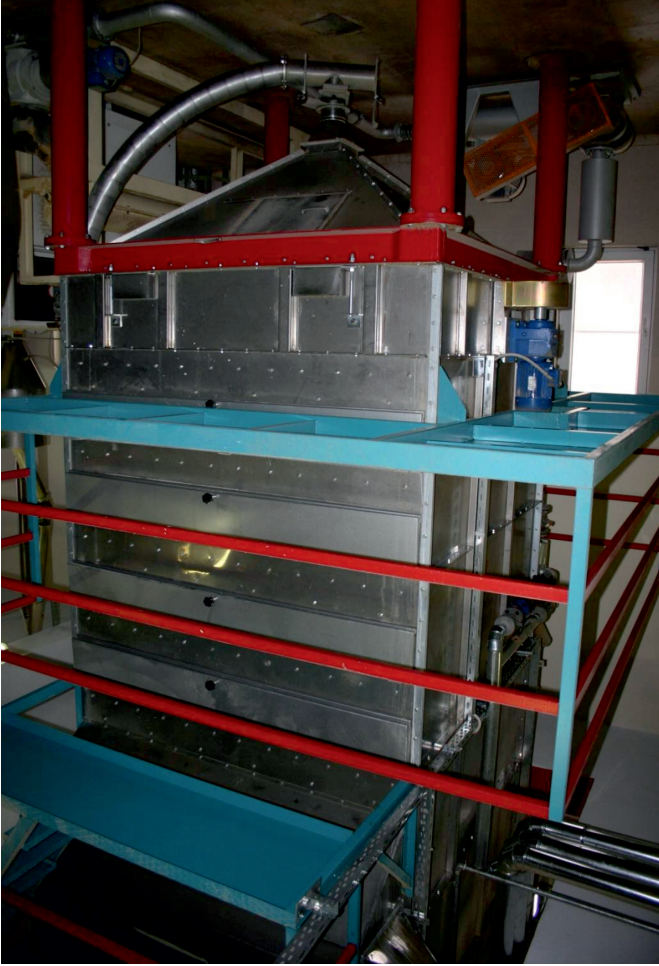
Buğdayın tam olarak piştiğinden emin olunduktan sonra pişirme kazanlarının ateşi söndürülerek kaynatma işlemi sona erdirilir. Buğday karıştırılarak bir süre bekletilir. Böylece, tam olarak pişmeyen buğdayların buharla pişmesi ve şişmesi sağlanır. Pişirim kazanından çıkarılan buğday, suyu süzülükten sonra havalandırmadan geçirilir ve ön kurutma amacıyla tambura gönderilir.

Kurutma işlemi, bulgur üretim işleyişinin en önemli kısımlarından birisini oluşturmaktadır. Klasik yöntemlerle çalışan üretim tesisleri açısından; yaz aylarında geniş alanlara serilerek klasik yöntemle kurutma işlemi gerçekleştirilebilirken kış aylarında ise üretim yapılamamaktadır. Fakat modern üretim teknikleri vasıtasıyla kurutma kulelerinin kullanılması ile yaz ve kış ayları arasındaki iklimsel geçişler üretimi etkilememektedir. Şekil 4'te modern üretim tesislerinde kullanılan kurutma kulesi görülmektedir.

1.2.3. Kıрма İşlemi

Kaynatma ve kurutma işlemlerinden sonra gelen aşama, tüm buğdayın kırılmasıdır. Kurutularak nem oranı düşürülmüş buğday kırılmak üzere çeşitli değirmenlere aktarılır. Tüm bulgur kabuk soymaya gönderilmeden önce yıkama makinesinde yıkanır. Bulgur hafif yıkanmalıdır. Çok yıkanmamasına ve yumuşamamasına önemle dikkat edilmelidir. Tüm bulgur yıkama makinesinde hafif yıkanıp tavlama helezonu yardımıyla kabuk soyucuya gönderilir. Tavlama helezonundan gelen tüm bulgurun kabuk soyucuda kabuğu (üst zar) soyularak değirmene gönderilir.

Kabuk soyucu sistem, özel imal edilmiş dikey çalışan shaft miline üst üste dizilen disk zımparalardan oluşmaktadır. Ürün yedirici helezonun basıncıyla dış gömlekle zımpara arasında, yukarıdan aşağıya doğru inen ürünün sıkıştırılarak kabuğu soyulur. Soyulan kabuk (kepek), özel hava kullanım sistemiyle gömlek dışına taşınarak uzaklaştırılır. Disk aralarından geçen hava makinenin verimli çalışmasını sağlamaktadır. Ürün kontrolü için ürün girişinde ve çıkışında, ürün kesici sürgüsü ve kapasite ince ayar sürgüleri kullanılmaktadır. Değirmenlerde kırılan buğday planlayıcı eleğe gelir. 3,15 mm olan bulgurlar çok iri olduğundan yeniden kırılmak üzere ayrılır. 3,15 mm elekten geçen bulgurlar ile 1,6 mm elek üzerindeki pilavlık, 0,5 mm elek üzerinde kalan bulgurlar köftelik diye adlandırılır. Buradan taş ayırıcıya gelen bulgurun son temizliği de yapılmış olur (MEGEP, 2009).

Şekil 4. Kurutma Kulesi

Şekil 5. Taş Değirmen

Kabuğu soyulmuş tüm bulgur değirmen vasıtasıyla kırılır. Bulgurun kırılmasında taş, disk veya vals tipi değirmenler kullanılabilir. Şekil 5'te klasik yöntemle çalışan taş değirmen makinası görülmektedir.

1.2.4. Parlatma İşlemi

Kırma aşamasından sonra bulgur, parlatma işlemine tabi tutulur. Un eleğine gelen kırık bulgurun kırılma esnasında oluşan unları alınır ve parlatıcıya gönderilir. Parlatıcıda, kırılmış olan bulgur parlatılır ve tekrar un eleğine gönderilir. Parlatma işlemi sırasında makine üzerinde bulunan götürücü helezonlara verilen kırılmış bulgur, burada helezonlara verilen su ile tavlansak alt bölümde bulunan çiftli parlatma silindirine geçer.

Parlatma silindirleri içinde bulunan rotor mili üzerine yatay sıralı konumlandırılmış kulakçıklar sayesinde bulgur dış gömleğe çarptırılarak parlatma yapılmış olur. Silindirin biri bulguru parlatarak götürürken diğeri de parlatarak geri getirir ve çıkış borusuna döker. Ayrıca, silindir uçlarına yerleştirilmiş hava alma pantolonu sayesinde silindirler içinde oluşan buhar dışarı atılmaktadır. Parlatma esnasında oluşan unlar alınıp helezon yardımıyla kule tipi soğutucuya gönderilir. Parlatma makineleri genellikle bulgur fabrikalarında başarı ile kullanılmaktadır. Parlatılan bulgur, tüketicinin dikkatini çekmekte daha iyi pazar bulabilmektedir. Şekil 6'da parlatma işlemi sırasında kullanılan parlatma makinası görülmektedir.

Şekil 6. Parlatma Makinası

1.2.5. Kalibrasyon İşlemi

Kalibrasyon, bulgurun ticari amaçla kalitesini iyileştirip sınıflandırmak ve derecelendirmek suretiyle standart gruplar elde etmek üzere yapılan bir çalışmadır. Kalibrasyon sisteminde bulunan çeşitli elekler sayesinde bulgur çeşitli boyutlara ayrılır. Bunlar genellikle tam bulgur, pilavlık bulgur, orta pilavlık bulgur, ince bulgur (simit) ve çiğ köftelik bulgurdur.

1.2.6. Silolama İşlemi

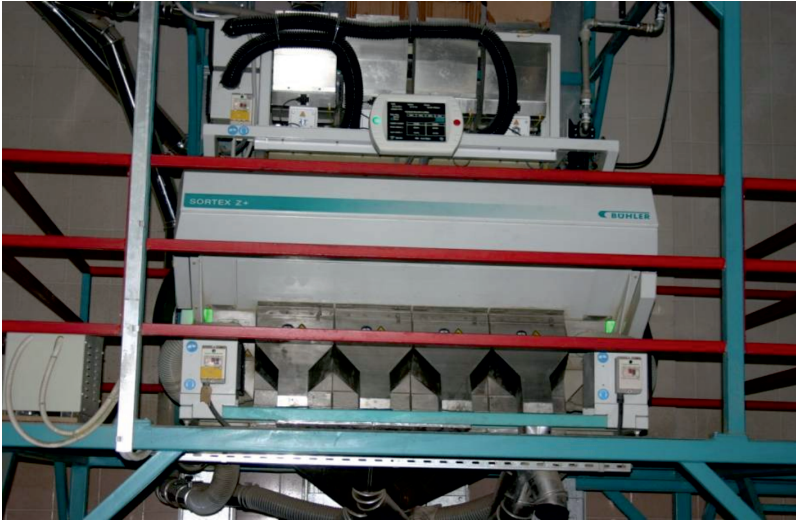
Silo; silindir biçiminde beton, çelik veya ahşaptan yapılmış dikey depodur. Bulgur gerek silo içinde gerekse taşıyıcılar vasıtasıyla taşınırken dış ortamdan izole edildiğinden gerekli hijyen koşulları kısmen kendiliğinden oluşmuş olur. Sınıflarına ayrılan bulgurlar her bir sınıf için belirlenmiş silolara (tank) gönderilerek silolama işlemi gerçekleştirilir. Kırıcı değirmenden gelen bulgur çeşitli silolara doldurulur. Bu silolar; bulgur unu silosu, pilavlık bulgur silosu, orta pilavlık bulgur silosu ve ince (simit) bulgur silosu olmak üzere genel olarak dört çeşittir. Bulgur çeşitlendirmesi artarsa bu siloların sayısı da ona göre artırılabilir.

1.2.7. Sorteksleme İşlemi

Son yıllarda, fabrikasyon üretimde sorteks makinaları kullanımı giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Ürün kalitesi ve pazar rekabeti açısından sorteksleme işlemi çok büyük önem taşımaktadır. Sorteksleme işlemi sırasında ürünün optik ayırma işlemi gerçekleştirilmektedir.

Şekil 7'de optik ayırma işleminde kullanılan örnek bir sorteks makinası görülmektedir. Ürün kalitesinin ve verimliliğinin arttığı sorteks renk ayıklama sisteminin kullanımını sayesinde:

- Bulgurdan kıvıltane ve insan sağlığı için zararlı olabilecek yabancı ot ve bitki tohumları uzaklaştırılmakta,
- Taş ayırıcıdan kaçan küçük taş parçacıkları uzaklaştırılmakta,
- Homojen renkte bulgur elde edilmekte,
- Temiz ürün elde edilmekte,
- Piyasalardaki mevcut bulgurlardan daha kaliteli bir ürün elde edilmekte,
- Üretici firmanın pazar rekabeti artmakta,
- Üretimde süreç kontrol sağlanmaktadır

Şekil 7. Sorteks Makinası

Şekil 8. Sorteks Makinası

1.2.8. Paketleme ve Ambalajlama İşlemi

Paketleme ve ambalajlama işlemleri, bulgur üretim sürecinin son aşamaları olup ürünün pazarlanması ve dayanıklılığı açısından önem taşımaktadır. Paketleme işlemi sonrasında ürünlerin muhafaza edilmesi ve bozulmasının engellenmesi gereklidir. Dolayısıyla, bulgur paketlerinin depolandığı yerin serin ve rutubetsiz olmasına özen gösterilmelidir. Ortam rutubetli olursa ya da bulgur iyi kurutulmamışsa bulgurda küflenme ve diğer bozulmalar olmaktadır. Ortam sıcaklığının 30–35°C'nin üzerinde olması durumunda 4–5 ayda bulgurlarda ekşime ve acılaşıma olur. Bulgurun bekletildiği yer direkt güneş ışığı almıyorsa ve oda sıcaklığı 20°C civarında ise bulgur, gıda değerinde bozulma olmadan bir yıl dayanabilmektedir.

Ambalajlama; gıdanın depolanması, raf ömrünün uzun olması ve tüketiciye ulaşması anına kadar uygun koşullar altında saklanabilmesi için uygulanan bir işlemdir. Bulgur; yeni ve içindeki maddeyi bozmayacak çuval, bez, folyo vb. uygun ambalajlarda paketlenip depolanmaktadır.

Bulgur fabrikalarında kullanılan otomatik çuvallama makineleri, kendiliğinden tartım yapan ekipmanlardır. Tartım işlemi, kantar haznesinde hassas bir şekilde gerçekleştirilir. Torba takıldığı andan itibaren torbalama makinesi otomatik olarak çalışmaya başlar ve bulgur torbaya indirilir. Makineler genelde dokunmatik ekran PLC sistem ve mikro işlemci ile donatılmıştır.

Şekil 9. Paketleme Makinası

Bulgur genelde fabrikalarda 5 kg, 10 kg, 50 kg çuval ve 500 g, 1.000 g, 2.500 g, 5.000 g ve 10.000 g'lık paketleme seçenekleriyle paketlenir. Şekil 10'da ambalajlama işlemlerini gerçekleştiren ambalajlama makinası görülmektedir.

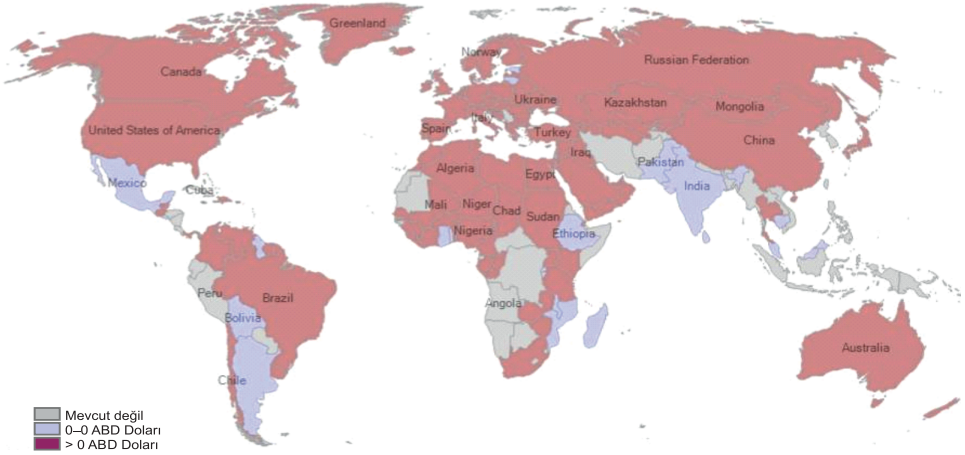

Şekil 10. Ambalaj Makinası

2. BULGUR PİYASASI

2.1. Dünya Bulgur Piyasası

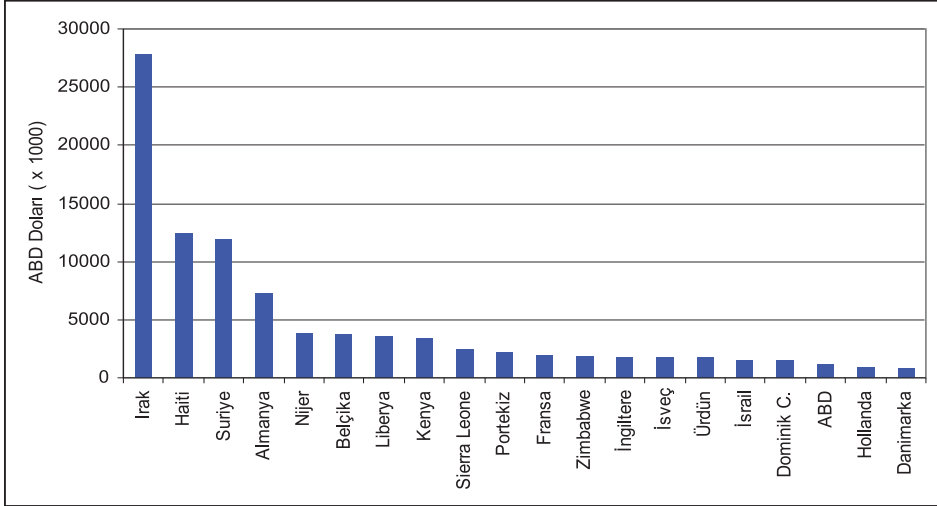
Dünya'da bulgura olan talep, dünya nüfusunun artması ve küreselleşen dünyanın farklı yemek alışkanlıklarına olan ilgisi ile birlikte, bu ürünün ucuzluğu, lezzeti, besleyici olması, kolay hazırlanabilmesi ve uzun süre muhafaza edilebilmesi gibi özelliklerinden dolayı istikrarlı bir artış göstermektedir. Bulgurun, üretimin temel hammaddesi olan durum buğdayına bağımlı olması ve bu buğday türünün dünyanın belirli kesimlerinde yetişmesi sonucunda üretiminin kendi taleplerini karşılamaya yetmediği veya hiç üretimin yapılmadığı ülkeler net ithalatçı konumuna düşmektedir. Kanada, İtalya, Türkiye, Kazakistan, ABD, Fransa ve Cezayir durum buğdayı üreten önemli ülkelerdir. Bu ülkeler durum buğdayına sahip olmanın getirdiği avantajla beraber geleneksel mutfaklarında yer almasa bile, bir miktar bulgur üretimi gerçekleştirmektedirler. Bugün Lübnan'da, İsveç'te, Fransa'da, Kanada'da, Amerika'da, Arjantin'de ve Suriye'de bulgur fabrikaları bulunmakta ve sayıları her geçen gün artmaya devam etmektedir.

Şekil 11. Dünya Bulgur İthalatçısı Ülkeler

Bulgur ürünü dünya ticaretinde 19.04.30 nolu gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre işlem görmektedir. Özellikle göç yolları vasıtasıyla artan kültürel etkileşim sayesinde dünyada tüketimi giderek yaygınlaşan bulgurun

2010 yılında 152 ülke tarafından ithalatı gerçekleştirilmiştir (Şekil 11). Şekil 12'de, 2010 yılında bulgur ürünündeki dünya ithalatının dağılımı görülmektedir. Buna göre; dünyanın en büyük ithalatçılarının sırasıyla Irak, Haiti, Suriye ve Almanya olduğu görülmektedir.

Şekil 12. Bulgur İthal Eden Önemli Ülkeler ve İthalat Değerleri, 2010

Tablo 2'de 2006-2010 yılları arasında bulgur ithalatı gerçekleştiren ilk 20 ülkenin ithalat göstergeleri görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde dünya bulgur ithalat hacminin miktar olarak 210 bin ton, değer olarak ise 103.6 milyon ABD Doları olduğu görülmektedir. Dünya bulgur ithalat hacmi 2006–2010 yılları arasında değer olarak yıllık ortalama %18 oranında bir artış göstermiştir. Ancak 2009-2010 yılında bu değer artışı gerçekleşmemiş bulgur ithalatı miktar olarak %2,5; değer olarak %23 küçülmüştür. Bulgur ithalatında en büyük ve önemli pazarın Irak pazarı olduğu anlaşılmaktadır. Irak'ın dünya ithalatındaki payı 2010 yılı itibariyle değer olarak yaklaşık %26,8 olup 2006 yılından bu yana yıllık ortalama %45 büyüme sağlayan bir pazar konumundadır. Irak bulgur piyasası sadece 2009-2010 yılında %17 büyüme gerçekleştirmiştir. Ayrıca, Suriye özellikle 2009 ve sonrasında büyüyen bir pazar olarak dikkati çekmektedir. Benzer şekilde, Haiti, Belçika, Ürdün, Lübnan, Kenya, İsrail, Portekiz ve İngiltere büyüyen pazarlar olarak görülebilmektedir.

Tablo 2. Bulgur İthalatçısı Ülkelerin İthalat Göstergeleri

Ülke	İthalat Değeri 2010 (bin ABD \$)	İthalat Miktarı (ton)	Yıllık büyüme 2006-2010 (%)	Yıllık değer artışı 2009-2010 (%)	Dünya ithalatındaki payı (%)
Dünya	103.630	210.526	18	-23	100
Irak	27.779	64.994	45	17	26,8
Haiti	12.404	30.168	27	153	12
Suriye	11.931	28.792	1.593	1.191	11,5
Almanya	7.340	8.938	18	-28	7,1
Nijer	3.777	7.619	686		3,6
Belçika	3.719	4.076	44	157	3,6
Liberya	3.550	11.594		2	3,4
Kenya	3.387	5.842	127		3,3
Sierra Leone	2.485	7.649	-16	-31	2,4
Portekiz	2.238	2.020	92	45	2,2
Fransa	1.935	1.930	22	-24	1,9
Zimbabve	1.846	3.904	-25	-97	1,8
İngiltere	1.714	2.698	24	23	1,7
İsveç	1.711	2.159	21	-13	1,7
Ürdün	1.681	3.217	10	-24	1,6
İsrail	1.524	3.076	17	5	1,5
Dominik C.	1.461	3.476	35	2	1,4
ABD	1.188	1.459	20	17	1,1
Hollanda	892	909	-8	-35	0,9
Danimarka	833	725	1	-22	0,8

Kaynak: ITC, 2006-2010

Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyet göstermekte olan "Kamu Yararına Bilimsel Araştırmalar Enstitüsü" tarafından yayınlanan raporda, bulgurun tüm tahıl ürünleri arasında en yüksek besin değerine sahip olduğunu açıklamış ve bulgurun özellikle en önemli folik asit ve lif kaynağı olması sebebi ile tahılların altın standardı olarak nitelendirmiştir. Öte yandan, son yıllarda gerek besin değerlerinin zenginliğinden gerekse uzun raf ömründen dolayı ABD tarafından yapılan gıda yardımları içerisinde bulgurun payı giderek artmaktadır. ABD tarafından gerçekleştirilen gıda yardımları yıllara göre miktar, değer ve gerçekleştirilen ülkelere

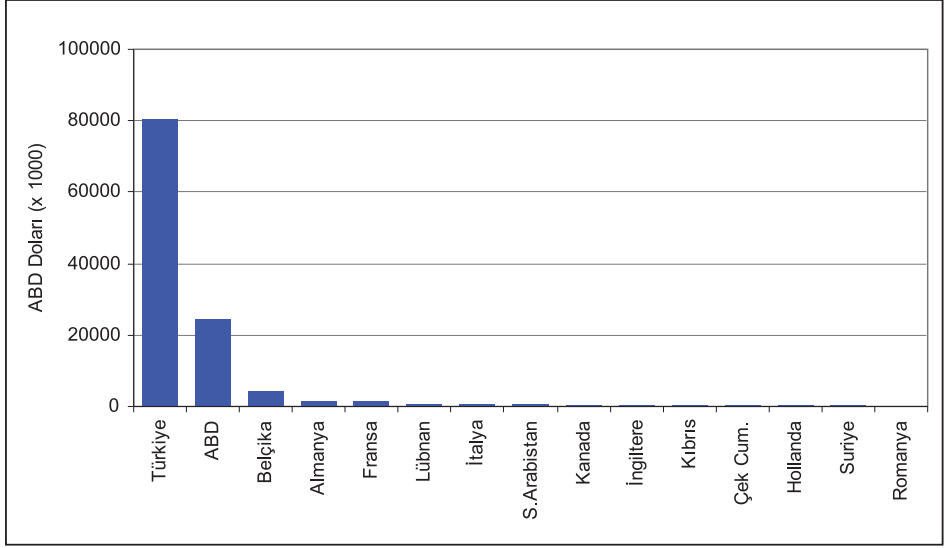
Tablo 3. ABD Tarafından 2010 Yılında Yapılan Bulgur Yardımları

Ülke	Miktar (ton)	Bedel (ABD Doları)
Chad	2.053	464.399
Etopya	2.750	693.690
Haiti	25.654	4.868.268
Kenya	5.818	1.649.154
Liberya	7.030	1.658.735
Mali	1.288	240.701
Moritanya	289	57.141
Nijer	2.896	565.684
Sierra leone	286	151.967
Zambiya	746	113.882
TOPLAM	48.810	10.463.622

Kaynak: U.S. International Food Assistance Report, 2010

Tablo 3'te verilen ABD tarafından 2010 yılında yapılan gıda yardımları incelendiğinde, çeşitli programlar dahilinde toplam 48.810 ton bulgurun ihtiyaç sahibi ülkelere gönderildiği ve bunun toplam değerinin yaklaşık olarak 10,5 milyon ABD Doları olduğu görülmektedir. Bulgur ürününün dayanıklı olması ve yarı işlenmiş ürün kapsamında en önemli eşdeğeri olan pirince göre besin değerlerinin daha yüksek olması nedeniyle özellikle Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılan gıda yardımlarında kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Fakat, dünyanın en büyük üreticisi konumunda bulunan ülkemizde bulgurun bu özelliğinden hala yeteri kadar faydalanılmamaktadır. Ülkemizde de her türlü gıda yardımı paketlerine bulgurun dahil edilmesi hem ihtiyaç sahiplerine yüksek besin değerlerine sahip ürün erişimini hem de milli ürünümüz olan bulgurun hak ettiği yerlere gelmesini sağlayacaktır.

2010 yılında önemli düzeyde bulgur ihracatı gerçekleştiren dünya genelindeki bulgur ihracatçısı ülkelerin ihracat değerleri ABD Doları bazında Şekil 13'te görülmektedir. Türkiye 2010 yılı dünya bulgur ihracatının %68,7'sini gerçekleştirerek dünyanın en büyük ihracatçısı konumunda bulunmaktadır. Türkiye'nin ardından sırasıyla ABD, Belçika ve Almanya gelmektedir.

Şekil 13. 2010 Yılında Bulgur İhracatı Gerçekleştiren Ülkeler ve İhracat Değerleri

Tablo 4'te, bulgur ihraç eden başlıca 10 ülkenin ihracat göstergeleri sunulmuştur. Dünya bulgur ihracatı, geçen 5 yılın verileri (2006-2010) incelendiğinde, değer olarak ortalama her yıl %10 oranında büyürken, Türkiye'nin ihracatı aynı zaman aralığında ortalama her yıl %37 oranında büyüme kaydetmiştir. 2009-2010 verileri kıyaslandığında ise ülkemizin miktar olarak %40,8 değer olarak ise %28,9 oranında bir artış kaydettiği söylenebilir. Bu tabloda en dikkat çekici ülke ise Belçika'dır. Belçika, 2009-2010 yılları arasında miktar olarak %532, değer olarak ise %459 oranında bir ihracat artışı sağlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri aynı dönem içerisinde miktar olarak %46, değer olarak ise %41'lik bir pazar daralması göstermiştir. Tabloda dikkat çeken diğer noktalardan birisi, İtalya'nın son yıllarda bulgurda önemli bir ihracat büyümesi gerçekleştirdiğidir. Benzer şekilde, İngiltere ve Kanada önemli bir pazar payına sahip olmasalar bile ihracatını artıran ülkelerin başında gelmektedir.

Tablo 4. Bulgur İhracatçısı Ülkelerin İhracat Göstergeleri

Ülke	İhracat Değeri 2010 (bin ABD \$)	İhracat Miktarı (ton)	Yıllık büyüme 2006-2010 (%)	Yıllık değer artışı 2009-2010 (%)	Dünya ihracatındaki payı (%)
Dünya	117.230	240.067	10	4	100
Türkiye	80.535	162.096	37	28	68,7
ABD	24.326	67.707	-15	-41	20,8
Belçika	4.345	3.953	31	459	3,7
Almanya	1.553	1.214	0	6	1,3
Fransa	1.436	974	22	-9	1,2
Lübnan	963	1.133	19	1	0,8
İtalya	846	413	211	59	0,7
S.Arabistan	796	472	-46		0,7
Kanada	392	417	11	26	0,3
İngiltere	349	90	54	105	0,3

Kaynak: ITC, 2006-2010

Ülkemiz açısından dünya bulgur ticaretinde dikkat çekici bir durum Belçika'da gözlemlenmiştir. Belçika, 2010 yılında 4.076 ton ithalat yapmış ve bunun karşılığında 3.953 ton ihracat gerçekleştirmiştir. Görüldüğü üzere, ihracat ve ithalat arasında miktar olarak ithalat lehine %3'lük bir fark bulunmaktadır. Buna karşılık gerçekleştirilen ihracat değerinin, ithalat değerine kıyasla %74,8 oranında daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 5). Belçika, 2010 yılı bulgur ithalatının %90,8'lik kısmını ülkemizden gerçekleştirmiş olup Türkiye'den yıllık ithalatının da %78,6'sını Ocak ayında gerçekleştirmiştir. Hiç bulgur üretimi olmamasına rağmen özellikle ülkemiz üzerinden bu işin ticaretini gerçekleştiren Belçika'da bu olayın gerçekleşmesindeki en büyük neden AB tarafından bulgur ürününe yönelik uygulanan kotalardır.

Tablo 5. 2010 Yılı Belçika Bulgur Ticaret Hacmi

Belçika	İthalat	İhracat	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
Miktar (ton)	4.076	3.953	97,0
Değer (1000 ABD doları)	2.485	4.345	174,8

Kaynak: ITC,2010

AB tarafından 13.07.2007 tarihinde yayımlanan “Official Journal of the European Union” resmi yayınında Türkiye'den AB'ye işlenmiş tarım ürünleri ithalatında uygulanacak gümrük vergisinden muaf tarife kotaları yayımlanmıştır (Tablo 6). Bu kota özellikle Türkiye'ye uygulanmakta ve kota aşıldıktan sonra 257 Avro/Ton gümrük vergisi uygulanmaktadır. Dolayısıyla ülkemizdeki bulgur üreticilerine haksız rekabet koşulları oluşturmakta ve AB ülkelerine ihracat miktarımızı düşürmektedir. Belçika örneğinde görüldüğü gibi yılın ilk aylarında kotayı doldurup daha sonra AB sınırları dahilinde bulgur satışı gerçekleştiren ithalatçı firmalar bu mevzuata istinaden hareket etmektedirler.

Bu engellerin aşılabilmesi için Ekonomi Bakanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği nezdinde AB ile ikili müzakerelerimizi güçlendirmemiz gerekmektedir. Kota uygulamalarının kaldırılması bulgur ihracat hacmini ciddi bir miktarda arttıracaktır.

Tablo 6. AB Bulgur Kota Miktarı

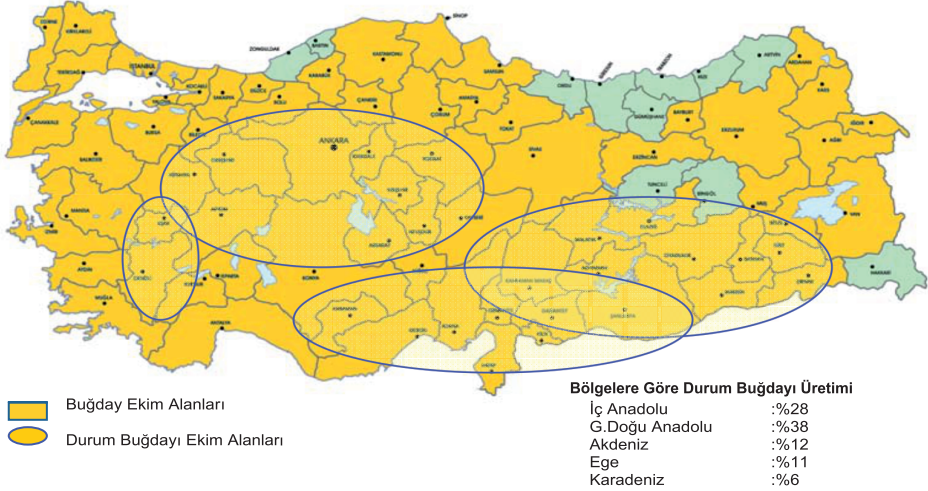
GTİB Kodu	Ürün Tanımı	Yıllık Gümrük Vergisinden Muaf Tarife Kotası (ton)	Kota Aşım Vergisi (Avro/ton)
1904 30 00	Bulgur	10.000	257

Kaynak: Official Journal of the European Union, 816/2007, 13.7.2007

2.2. Türkiye Bulgur Piyasası

Bulgur üretimi, sert durum buğdayı ile gerçekleştirilmektedir. 2010/2011 yılı üretim rakamlarına göre dünya durum buğdayı üretimi yaklaşık 34,4 milyon ton olup Türkiye 3,8 milyon ton ile AB, Kanada ve Amerika'nın ardından 4. sırada yer almaktadır. Türkiye bu üretim miktarı ile dünya üretiminde %11 oranında bir paya sahiptir. Bulgur üretiminde ana girdi olan sert durum buğdayının yetiştirme alanları ülkemizde Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Batı Anadolu Bölgeleri'nde yoğunlaşmaktadır (Şekil 14).

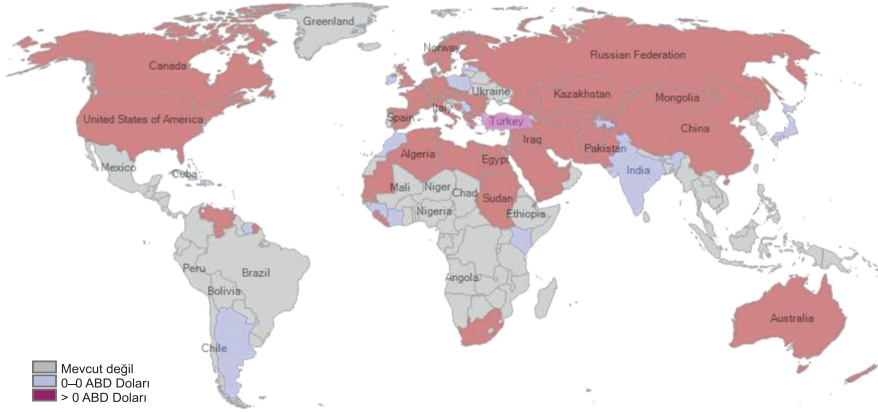
Bulgurun Türkiye'de yıllık tüketimi kişi başı ortalama 12 kg düzeyinde olmakla birlikte, tüketim miktarı doğu bölgelerinde daha fazla, batı bölgelerinde ise daha düşük kalmaktadır. Ege ve Marmara Bölgeleri'nde kişi başı tüketim miktarı 7-8 kg/yıl seviyelerinde iken bu oran Ortadoğu ülkelerinde kişi başı 25-30 kg/yıl'ı bulmaktadır. Bu nedenle, Ortadoğu pazarı bulgur için önemli bir konum arz etmektedir.

Şekil 14. Türkiye Buğday ve Durum Buğdayı Ekim Alanları

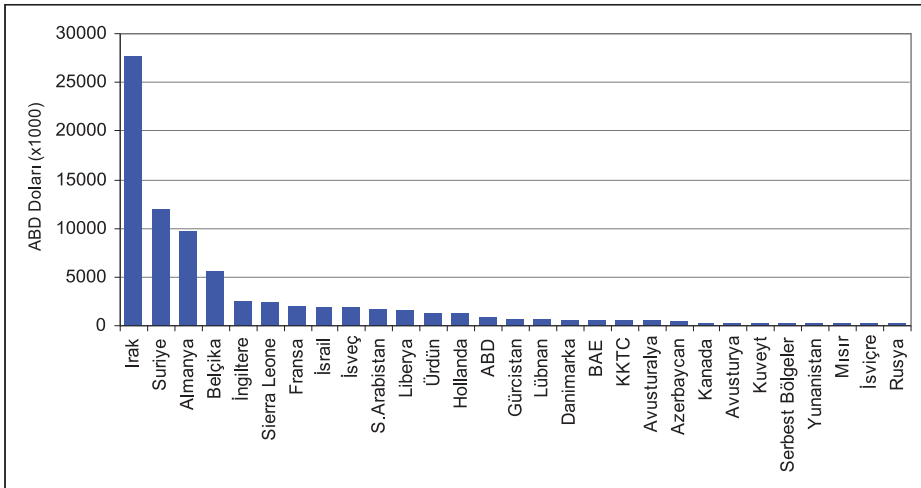
Bulgur üretimi bakımından ülkemizin mevcut durumunu inceleyebilmek için öncelikle toplam kapasite ve toplam fiili üretim miktarlarını incelemek gerekmektedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından hazırlanan 2011 yılı kapasite raporlarına göre, ülkemizde toplam 278 adet üretici bulunmakta olup bu üretici firmaların yıllık üretim kapasiteleri yaklaşık olarak 631.260 ton olarak belirlenmiştir. TOBB tarafından Türkiye genelindeki kapasite raporları yıllık 300 iş günü üzerinden günlük 8 saat çalışma koşullarına göre hesaplanmaktadır. Dolayısıyla kurutma üniteleri vasıtasıyla 8 saatten fazla çalışan tesislerin kapasitesi hesaplara dahil edilmemiştir. Bu nedenle ülkemizdeki yıllık üretim kapasitesinin bu değer çok daha üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. TMO tarafından yapılan hesaplamalara göre bulgur sanayinde 1,2-1,3 milyon ton durum buğdayı kullanıldığı, bunun sonucunda 1-1,1 milyon ton bulgur üretimi gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir.

2010 yılında 71 ülkeye ihracat gerçekleştiren Türkiye, dünyanın en fazla bulgur ihracatı yapan ülkesi konumundadır. 2010 yılında yaklaşık 117 milyon ABD Doları olan dünya bulgur ihracatının 80 milyon ABD Doları'nı Türkiye gerçekleştirmiştir. Miktar olarak bakıldığında ise, dünya toplam bulgur ihracatı 2010 yılında yaklaşık olarak 240 bin ton iken Türkiye 2010 yılında 162 bin ton ihracat gerçekleştirmiştir. Bu rakamlara göre ülkemiz dünya ihracatında miktar olarak %68,7 değer olarak ise %31 oranında bir pay sahibi olmuştur. Şekil 15'te sunulan haritada Türkiye'nin ihracat yaptığı ülkeler görülmektedir.

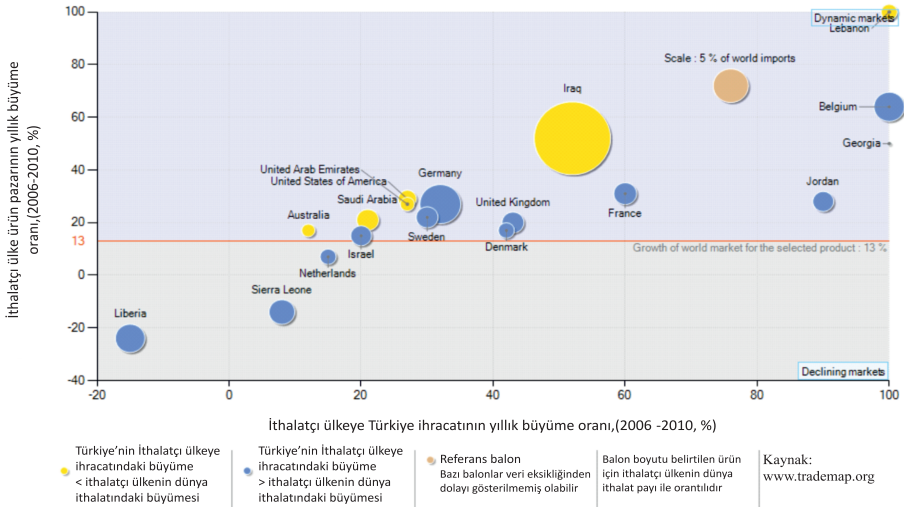
Şekil 15. 2010 yılında Türkiye'nin Bulgur İhracatı Gerçekleştirdiği Ülkeler

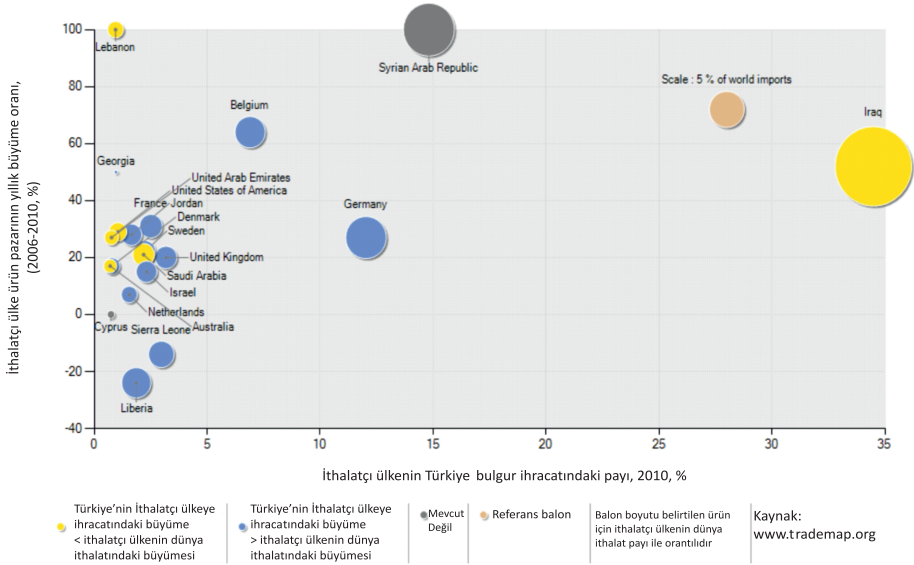
Şekil 16'da görüldüğü gibi, 2010 yılında Türkiye'nin en fazla bulgur ihraç ettiği ilk 3 ülke sırasıyla Irak, Suriye ve Almanya olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, bu 3 ülke 2010 yılı dünya bulgur ithalatının miktar olarak %65'lik bir kısmını gerçekleştirmiştir.

Şekil 16. Türkiye'nin 2010 Yılında Bulgur İhraç Ettiği Ülkeler ve İhracat Değerleri

Şekil 17, Türkiye'nin bulgur ihracatı gerçekleştirdiği ülkelerdeki bulgur pazarı büyüme oranlarını göstermektedir. Şekilde kırmızı çizgi ile vurgulanan değer, dünya bulgur pazarının 2006-2010 yılları arasındaki yıllık büyüme oranını belirtmektedir. Buna göre, dünya bulgur pazarı 2006'dan bu yana yıllık ortalama %13 oranında büyümüştür. Bu çizginin üstünde yer alan ülkelerde bulgur pazarı dünya ortalamasından daha fazla büyümüştür. Bu nedenle, bu ülkelerde bulgur pazarının göreceli olarak dinamik olduğu sonucuna varılabilir. Şekilde en dinamik pazar olarak Lübnan görülmektedir. Ayrıca Türkiye'nin bu ülkeye gerçekleştirdiği bulgur ihracatında 2006'dan bu yana yıllık %100'ün üzerinde bir büyüme sağlanmıştır.

Şekil 18. Türkiye'nin 2010 Yılında Bulgur İhracatı Gerçekleştirdiği Ülkelerdeki Bulgur Pazarının Durumu

Öte yandan dünyanın en büyük bulgur ihracatçısı olan ülkemizin belli bir miktar ithalatı bulunmaktadır. Ülkemiz dünyanın en büyük ihracatçısı olmasına rağmen az miktarda da olsa yapılan bu ithalatın ürün iadesinden kaynaklandığı ve yıllar itibarıyla değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Tablo 7'de görüldüğü üzere, 2010 yılında yaklaşık olarak 341 ton bulgur ithalatı gerçekleştirilmiştir. En fazla ithalat yapılan ilk 3 ülke Almanya, Suriye ve Irak şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 7. Türkiye 2010 Yılı Bulgur İthalatı

Ülke	İthalat Miktarı (kg)	İthalat (ABD Doları)	İthalat (Avro)	İthalat (TL)
Almanya	224.186	284.025	203.098	426.469
Suriye	94.000	49.906	35.620	72.433
Irak	18.000	7.138	5.425	10.688
İngiltere	4.530	5.984	4.718	9.147
TOPLAM	340.716	347.053	248.861	518.737

Kaynak: ITC, 2010

Bulgur ihracatçısına yönelik Ekonomi Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan “Tarım Ürünlerine İlişkin Dahilde İşleme Rejimi” üreticilerimize rekabet avantajı sağlamaktadır. Genelge uyarınca, ilgili oda ve borsalardan alınan kapasite raporları doğrultusunda firmaların yaptığı ihracat miktarları üzerinden hesaplanan randıman oranları miktarınca buğday ithalatına izin verilmektedir. Genelgenin ilgili metni şu şekildedir;

“Dahilde işleme rejimi kapsamında bulgur ihracatı karşılığında 1001.10.00.00.19 GTİP’li 'tohumluk hariç makarnalık buğday', 1001.90.99.00.11 GTİP’li 'yarı sert ekmeklik buğday' ve 1001.90.99.00.13 GTİP’li 'kaplıca (kızıl) buğday' ithalatına izin verilir.²”

Öte yandan, Türkiye bulgur piyasasını önümüzdeki dönemlerde önemli ölçüde etkileyecek KDV düzenlemesi 27 Kasım 2011 tarihli 28125 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemeye kadar bulgur ürününe uygulanan %8 KDV oranı yönetmelik sonrası %1 seviyesine indirilmiştir³. Bu uygulama, sektörde kayıt dışılığın azalmasına ve daha sağlıklı bir piyasa oluşmasına olanak sağlayacaktır. Ayrıca üreticiler açısından maliyetlerin düşmesini sağlayacak bu uygulamanın son tüketiciye kadar yansımalarıyla ürünün yurtiçi kullanımında artış olacağı öngörülmektedir.

2.2.1. Bulgurun Pazarlanması

Üretilen bulgur ürününün tamamı piyasaya sunulmaktadır. Bulgur piyasasını; iç pazar ve dış pazar olarak ikiye ayırmak gerekmektedir. Piyasaya sunulan bulgurun ticaret borsasında işlem görme zorunluluğu bulunduğu borsada mutlaka tescili yapılmaktadır. Bulgur ürününün en önemli alıcısı tüccarlardır. Bulgurun bölge içi ve bölge dışı dağıtımı tüccarlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

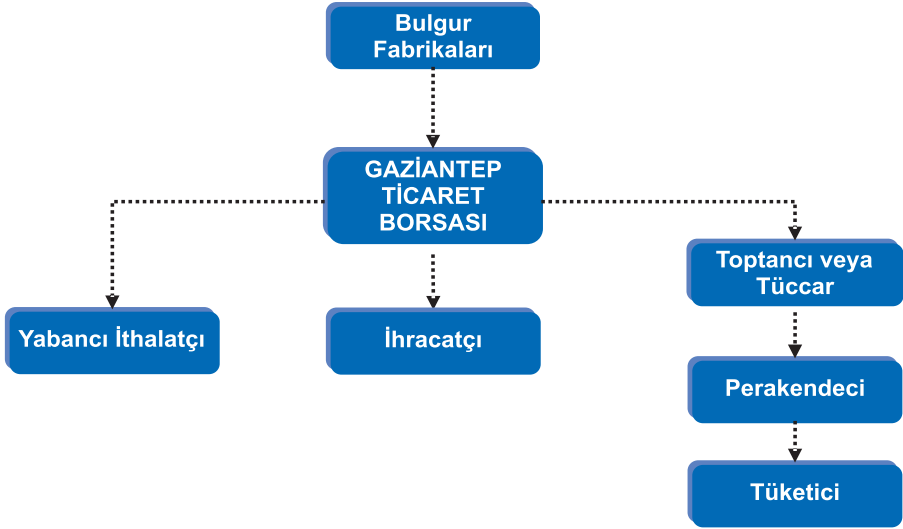
Bulgurun diğer önemli alıcıları; ihracatçılar ve yabancı ithalatçılardır. Günümüzde perakendeci grubu bulgurun pazarlanmasında tüccarlar kadar önemli bir yere sahiptirler. Hipermarket, süpermarket vb. perakendeci grubundadır.

Her tarımsal üretimde olduğu gibi bulgurun pazarlanmasında da sorunlar mevcuttur. Bulgurun yurtdışına pazarlanmasında karşılaşılan önemli bir sorun, AB ülkelerine girişte kota uygulanması nedeniyle yaşanan sıkıntıdır.

² T.C. Ekonomi Bakanlığı, Tarım Ürünlerine İlişkin Dahilde İşleme Rejimi Genelgesi, 12 Ocak 2011

³ Bulgurda KDV İndirimi İle İlgili Bakanlar Kurulu Kararı, Resmi Gazete, 27 Kasım 2011, 28125

AB mevzuatında bulgurun tarım ürünü olarak görülmesi nedeniyle AB tarafından ithalatında ek vergiler alınmaktadır. Bu sorun, önemli bir potansiyel pazar olan Avrupa'ya bulgur ihracatının istenilen seviyenin altında kalmasına neden olmaktadır.

Şekil 19. Bulgur Pazarlama Kanalları

Bulgura yurtiçi pazarda 2011 yılının Aralık ayına kadar uygulanan %8'lik KDV'nin toptan satışlarda %1'e düşürülmesiyle sektördeki kayıtdışlılığın önüne geçilmiştir. Bunun yanında perakende teslimlerinde uygulanan %8 KDV oranında bir değişiklik gerçekleşmemiştir.

3. TRC1 BÖLGESİ BULGUR PİYASASI

TRC1 Bölgesi Gaziantep, Adıyaman ve Kilis illerini kapsamakta olup İpekyolu Kalkınma Ajansı görev alanını oluşturmaktadır. Ele alınan bulgur ürünü ile alakalı olarak TRC1 Bölgesi; Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği kapsamındaki diğer bölgelere göre daha güçlü konumda bulunmaktadır. Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği verilerine göre; Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Batman, Diyarbakır, Mardin, Şırnak, Kahramanmaraş ve Malatya illerinden 2010 yılı içerisinde 40 ülkeye yaklaşık 109 bin ton ve 47 milyon ABD Doları değerinde bulgur ihracatı yapılmıştır (Tablo 8).

Tablo 8'de, Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği tarafından 1997-2011 yılları arasında bölge illerinde gerçekleştirilen ihracat verileri sunulmuştur. 1997 yılında elde edilen ilk verilerle kıyaslandığında 21 olan ihracat yapılan ülke sayısı 40'a, 1.237 ton olan ihracat miktarı 109 bin ton'a ve 555 bin ABD Doları olan ihracat değerimiz 47 milyon ABD Doları'na ulaşmıştır. TRC1 Bölgesi'nin de bağlı bulunduğu Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği, böylece Türkiye bulgur ihracatının değer olarak %58,2'sini gerçekleştirmiştir.

Tablo 8. GAİB 1997-2011 Yılları Arası Bulgur İhracatı

Yıllar	İhracat Miktarı (kg)	İhracat Değeri ABD Doları	Ülke Sayısı	Birim Fiyat (\$/kg)
2011*	65.976.145	35.284.271	38	0,5348
2010	109.153.136	46.942.596	40	0,4301
2009	72.439.327	32.901.818	37	0,4542
2008	52.070.564	35.371.154	33	0,6793
2007	51.760.033	22.615.500	34	0,4369
2006	25.596.034	8.972.322	31	0,3505
2005	15.153.214	5.035.261	27	0,3323
2004	6.361.411	2.208.078	23	0,3471
2003	3.202.397	1.219.828	23	0,3809
2002	3.057.295	949.590	19	0,3106
2001	3.023.939	853.958	23	0,2824
2000	1.955.389	535.032	20	0,2736
1999	1.615.650	581.236	22	0,3598
1998	1.248.091	484.336	18	0,3881
1997	1.237.857	555.160	21	0,4485

*16 Kasım 2011 Tarihine Kadar Olan Veriler

Kaynak: GAİB, 05.12.2011

Birim maliyetler bakımından Tablo 8 incelendiğinde, ihracat birim fiyatlarının 1997 ile 2011 yılları arasında kg başına 0,2736 ile 0,6793 ABD Doları arasında değiştiği görülmektedir. Bu aralıkta en yüksek birim ihracat değeri 2008 yılında, en düşük fiyat ise 2000 yılında gerçekleşmiştir.

Tablo 9'da 1997-2011 yılları arasında en fazla bulgur ihracatı yapılan ülkeler ve bu ülkelere ait ihracat verileri verilmiştir. Irak, Almanya, İsveç, İsrail, Liberya çeşitli yıllarda bulgurun en fazla ihraç edildiği ülkeler olmuştur. Bununla birlikte, Irak son 4 yıldır (2008-2011) Türkiye'nin bulgur ihracatında birinci sırada yer almaktadır.

Tablo 9. Yıllara Göre En Fazla Bulgur İhracatı Yapılan Ülkeler ve Göstergeleri

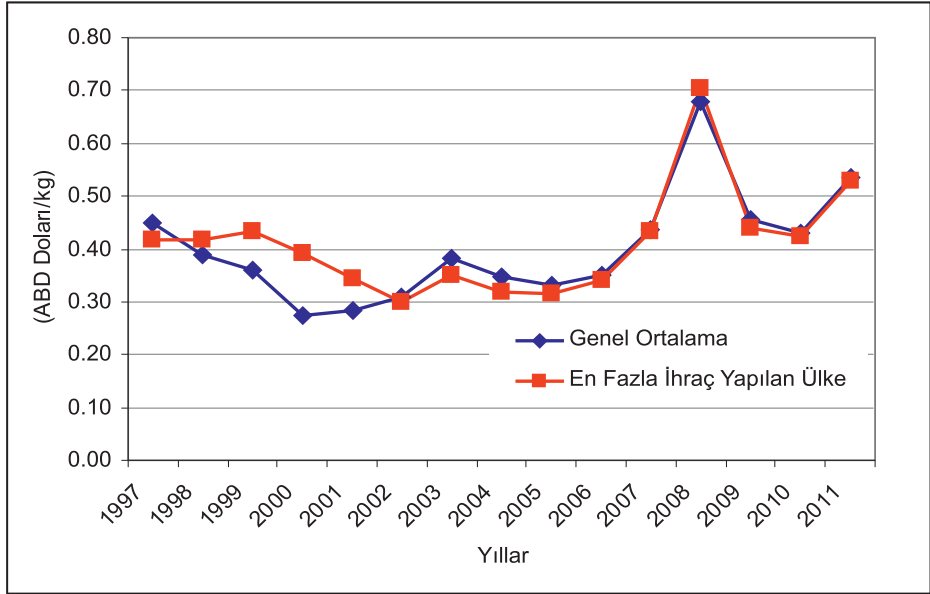
Yıllar	En yüksek ihracat yapılan ülke	Miktar (kg)	Oran (%)	İhracat Değeri ABD Doları	Birim Fiyat \$/kg	% Fark**
2011*	Irak	41.106.555	62,3	21.686.622	0,5276	-1,3
2010	Irak	62.360.108	57,1	26.456.891	0,4243	-1,3
2009	Irak	50.902.901	70,3	22.317.728	0,4384	-3,5
2008	Irak	21.026.549	40,4	14.789.134	0,7034	3,5
2007	Liberya	17.988.500	34,7	7.810.027	0,4342	-0,6
2006	Irak	17.272.848	67,5	5.863.790	0,3395	-3,1
2005	Irak	12.259.011	80,9	3.881.207	0,3166	-4,7
2004	Irak	3.337.181	52,5	1.063.166	0,3186	-8,2
2003	İsrail	579.832	18,1	202.647	0,3495	-8,2
2002	İsrail	874.533	28,6	261.631	0,2992	-3,7
2001	Almanya	406.003	13,4	139.574	0,3438	21,7
2000	Almanya	300.970	15,4	117.870	0,3916	43,1
1999	Almanya	267.243	16,5	115.606	0,4326	20,2
1998	İsveç	296.968	23,8	124.348	0,4187	7,9
1997	İsveç	204.325	16,5	85.173	0,4169	-7,0

Kaynak: GAİB, 1997-2011

*16 Kasım 2011 tarihine kadar olan verileri içermektedir.

**O yılki ortalama fiyat ile en çok ihracat yapılan ülke ortalama fiyatı arasındaki fark.

Şekil 20'de GAİB tarafından gerçekleştirilen bulgur ihracatında yıllar itibarı ile birim fiyat değişimi ve bunun en fazla ihraç yapılan ülkenin ortalama alım fiyatları ile karşılaştırılması görülmektedir. Bulgur fiyatları, sert durum buğdayının arz miktarına ve birim değerine bağlı olarak oldukça değişkenlik gösterebilmektedir. Şekilden de anlaşılacağı gibi ortalama ihracat birim fiyatları ile en fazla ihraç yapılan ülke birim fiyatları arasında hemen hemen bir fark bulunmamaktadır.

Şekil 20. Yıllar İtibarı ile Birim Maliyetlerin Değişimi (GAİB, 1997-2011)

Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği'ne bağlı TRC1 Bölgesi dahilindeki Gaziantep, Adıyaman ve Kilis illerine ait bulgur ihracat işlem hacmi verileri Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10. TRC1 Bölgesi Bulgur İhracat Verileri

Yıl	Gaziantep		Adıyaman		Kilis	
	Miktar (kg)	Değer (ABD Doları)	Miktar (kg)	Değer ABD Doları)	Miktar (kg)	Değer (ABD Doları)
2011*	22.496.897	11.953.193	93.545	86.827	0	0
2010	37.285.742	16.414.478	5.200	3.758	3.150	2.200
2009	26.209.257	12.982.531	48.000	34.016	115.000	63.313
2008	39.329.731	27.096.180	0	0	0	0
2007	38.314.861	17.308.843	0	0	0	0
2006	12.602.318	4.621.102	0	0	0	0
2005	4.794.329	1.845.114	0	0	0	0

Kaynak: GAİB, 15.12.2011

* 2011 yılı verileri tüm yıla ait olmayıp, 01/01/2011–30/11/2011 tarihleri arasındaki verileri içermektedir.

Buna göre, GAİB bünyesinde 2010 yılı içerisinde toplam işlem hacmi 109 bin ton ve yaklaşık 47 milyon ABD Doları iken TRC1 Bölgesi için bu değerler miktar olarak yaklaşık 37.300 ton ve değer itibarıyla 16,4 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, 2010 yılı içerisinde GAİB sınırları dahilindeki bulgur işlem hacminin miktar olarak %34,1'lik kısmı, değer olarak ise yaklaşık %35'lik kısmı TRC1 Bölgesi dahilindeki illerde gerçekleştirilmiştir

3.1. Gaziantep İli Bulgur Piyasası

Gaziantep ilindeki bulgur potansiyeli incelenirken ilgili mevzuat gereği öncelikle ticaret borsasında gerçekleşen işlem hacimlerinin bilinmesi gerekmektedir. "Ticaret Borsasına Dair Maddeler ve Bu Maddelerin Alım veya Satımının Tescili Hakkında Yönetmelik" uyarınca borsaya tabi tarımsal ürünlerin piyasada işlem görebilmesi için öncelikle bağlı bulunulan ticaret borsasından ürünün tescil belgesinin alınması gerekmektedir**.

Tablo 11. GTB 2010 Yılı Bulgur Verileri

Çeşit	Miktarı (kg)
Bulgur (kepekli)	14.920
Bulgur unu (yemeklik)	2.088.204
Bulgur (aşurelik)	125.000
Bulgur unu	24
Bulgur (paketli) kg	18.386
Bulgur diri	280.000
Bulgur unu	296.920
Bulgur çekilmiş	497.423
Bulgur köftelik	981.362
Bulgur (şehriyeli)	5.520
Bulgur (şehriyeli)	3.103.359
Bulgur (pilavlık)	6.989.570
Bulgur köftelik	100
Bulgur (pilavlık)	748.739
Bulgur çekilmiş	29.957.108
Bulgur pilavlık II.kal.	24.000
Bulgur köftelik	2.519.590
Bulgur (şehriyeli)	2.423.260

** Ticaret Borsalarına Tabi Maddeler ve Bu Maddelerin Alım veya Satımlarının Tescili Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, 08.01.2005, 25694

Çeşit	Miktarı (kg)
Bulgur (pilavlık)	4.155.501
Bulgur köftelik	2.557.154
Bulgur çekilmiş	37.031.313
Bulgur çekilmiş (pak. haz.)	200
Toplam	93.817.655

Kaynak: <http://www.gtb.org.tr>, Yıllık Veri Bülteni Arşivi, Gaziantep Ticaret Borsası

Bu yönetmelik gereğince oluşturulan Tablo 11 Gaziantep Ticaret Borsası ve Tablo 12 Gaziantep ve Nizip Ticaret Borsaları tarafından yayınlanan yıllık işlem hacmi verilerini kapsamaktadır. Gaziantep Ticaret Borsası tarafından yayınlanan muamele istatistiklerine göre 2010 yılında 93.818 ton bulgur ve bulgur ürünleri işlem görmüş olup toplam tutar yaklaşık olarak 40 milyon TL'dir. Bununla birlikte, Nizip Ticaret Borsası tarafından yayınlanan muamele istatistiklerine göre 2010 yılında 9.336 ton bulgur ve bulgur ürünleri işlem görmüş olup toplam tutar 8,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Her iki veri toplandığında Gaziantep ilindeki toplam tescil miktarının 108 bin ton ve işlem değerinin yaklaşık olarak 48,4 milyon TL olarak gerçekleştiği

Tablo 12. Gaziantep ve Nizip Ticaret Borsası'nda İşlem Gören Toplam Bulgur Miktarı ve İşlem Değeri

Yıllar	İşlem Miktarı (ton)	İşlem Değeri (TL)
2011*	78.652	52.724.706
2010	108.154	48.373.049
2009	77.585	47.516.407
2008	67.315	27.734.749

*2011 Yılı Kasım Ayına Kadar Olan Veriler

Kaynak: GTB

Tablo 12'deki veriler analiz edildiği zaman, 2008-2010 yılları arasında işlem miktarında %46,8 ve işlem değerinde %44,2 oranında bir artış olduğu görülebilir. Diğer yandan 2011 yılı verileri incelendiğinde, 2011 yılı Kasım ayı sonuna kadar gerçekleşen işlem hacmi miktarının Aralık ayı hariç tutulmak suretiyle 2010-2011 yılları arasında miktar olarak 28 bin ton kadar düşük olmasına rağmen 4,8 milyon TL daha yüksek işlem değerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13. Kapasite Raporlarına Göre Gaziantep İli Bulgur Üretim Kapasitesi

Kapasite Raporu Veren Kurum	Kapasite (Ton)
Gaziantep Sanayi Odası	90.848
Gaziantep Ticaret Odası	66.979
TOPLAM	157.827

Kaynak: GTO, GSO, 2011

Tablo 13, Gaziantep'te bulgur sektöründe faaliyet gösteren firmaların toplam kapasitesini göstermektedir. Buna göre Gaziantep, yaklaşık olarak 158 bin ton üretim kapasitesine sahiptir. TOBB tarafından yayınlanan kapasite raporlarına göre; Gaziantep'te kapasite raporu alan firmalar Türkiye toplam kapasitesinin yaklaşık %25'lik kısmını oluşturmaktadır. Tablo 14'te Gaziantep ilinde kapasite raporu alan kayıtlı firmaların listesi görülmektedir. Buna göre, toplam 34 adet firma bulgur sektöründe faaliyet göstermektedir.

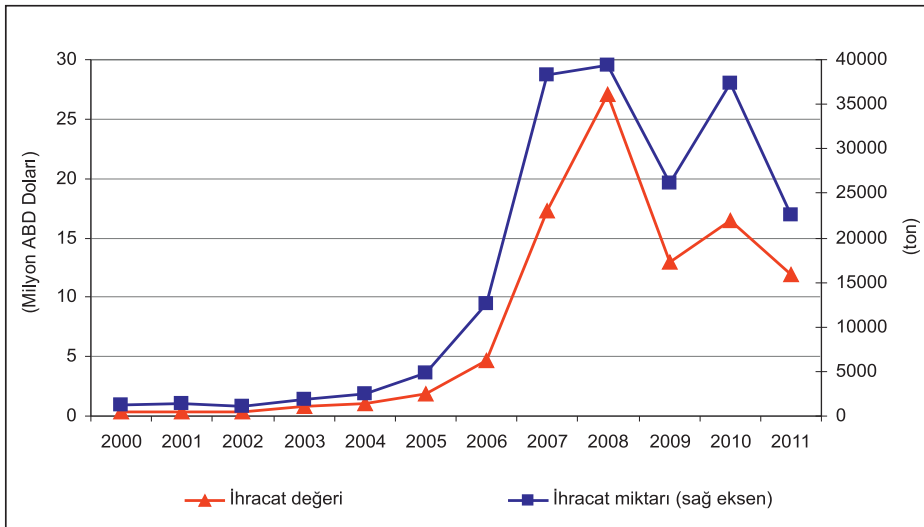
Tablo 14. Gaziantep'te TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar

S.N	FİRMA ADI
1	Ahmet Kanpolat - Kanpolatlar Bulgur İmalatı
2	Akarsan Bakliyat Dünyası Gıda Yağ Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi
3	Ali Alkurt - Arı Bulgur
4	As Besin Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
5	Asil Bulgurları - Ali Kılınç
6	Baharoğlu Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
7	Bulgurum Organik Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
8	Çe-Taş Tekstil Ürünleri Tic.ve San.Ltd.Şti.
9	Dağlı Bakliyat Makina Gıda San.ve Tic.Ltd.Şti.
10	Dayıoğlu Bulgur Gıda Maddeleri İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
11	Dempa İhtiyaç Gıda ve Tüketim Maddeleri San. Tic. Ltd. Şti.
12	Emekli Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
13	Ergün Çikolata Gofret Çiklet Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
14	Erka Taşımacılık Gıda Ve İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
15	Erkan Bulgur - Erkan Tuncay Çevik
16	Ersan Tekstil ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
17	Fincanlar Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
18	Göymen Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
19	Gürbaşak Tarım Ürünleri San. Tic. Paz. Ltd. Şti.

S.N	FİRMA ADI (Tablo: 14 devamı)
20	Hayat Gıda Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
21	Kolukısa Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
22	Mehmet Aslan (Ahmet Oğ.) As-Aş Bulgur Sanayi
23	Mehmet Hayri Atar - Atar Bulgur Nakliye ve Taşımacılık
24	Mis Bulgur Gıda San. ve Tic. A.Ş.
25	MNK Tarım Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
26	Müslüm Alkurt - Arı Bulgur
27	Nefis Bulgur Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
28	Özsarı Gıda San. ve Tic. Pazarlama Ltd. Şti.
29	Pakel Gıda Ürünleri Petrol İnşaat Turizm Eğitim Basın ve Müşavirlik Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
30	Pınar Bulgur-Hakan Çakıcı
31	Simaş Bulgur-Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
32	Tek Bulgur Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
33	Tiryaki Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.
34	Yıldırım Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Pazarlama Ltd.Şti.

Kaynak: TOBB, 2011

Ülke genelinde ihracat bakımından 6. sırada yer alan Gaziantep'te, GAİB verilerine göre 26 firma ihracat faaliyetinde bulunmaktadır.

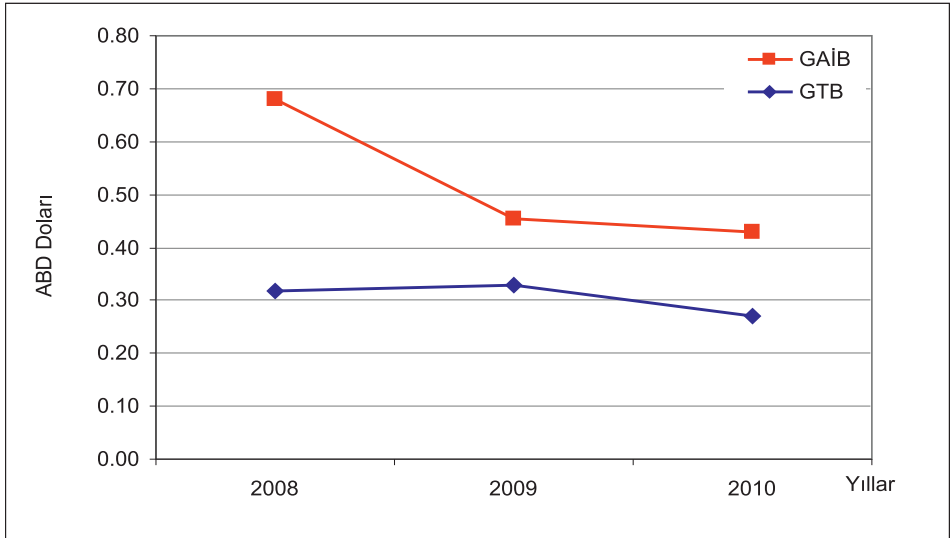

Şekil 21. Yıllara Göre Bulgur İhracat Miktar ve Değerinin Değişimi

Şekil 21'de, 2000-2011 yılları arasında Gaziantep'ten gerçekleşen bulgur ihracat miktarları ve değerleri verilmiştir. Buna göre; 2005 yılına kadar artış eğilimi gösteren bulgur ihracatı bu yıldan sonra büyük bir sıçrama kaydetmiştir. 2008 yılında ihracat rekoru kıran sektör, bu yıldan sonra dalgalı bir seyir göstermektedir.

TÜBİTAK yıllık ortalama dolar kuru verileri⁴ kullanılarak oluşturulan Şekil 22'de, GTB ve GAİB bulgur ortalama fiyat verileri karşılaştırılmıştır.

Yıllara göre ABD Doları bazında fiyatlar incelendiğinde, ihraç edilen bulgurun fiyatının iç pazara sunulan bulgur fiyatına kıyasla 2008-2010 yılları arasında sırasıyla %113, %37 ve %59 daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, bulgur dış piyasada iç piyasaya göre daha yüksek fiyattan alıcı bulabilmektedir. Bu nedenle, bulgurun ihracatına yönelik gerçekleştirilecek tanıtım ve pazarlama faaliyetleri üzerinde durulması önemlidir.

Şekil 22. Yıllara Göre GTB ve GAİB'te Oluşan Ortalama Bulgur Fiyatı

Dünya ihracat hacmi bakımından elde edilen veriler Tablo 15'te görülmektedir. Tabloda görüldüğü üzere, dünya bulgur ihracat hacminin yaklaşık %67'sini Türkiye gerçekleştirirken sadece Gaziantep ili tek başına, dünya ihracatının %14'lük bir kısmını gerçekleştirmektedir. Gaziantep dışında

⁴<http://www.tubitak.gov.tr/sid/0/pid/0/cid/4455/index.htm>

10 ilin daha (Ş.Urfa, Mardin, D.Bakır, Malatya, Adıyaman, K.Maraş, Şırnak, Batman, Siirt, Kilis) akredite olduğu GAİB, dünya bulgur ihracatında %40 paya sahiptir. Buna göre, Gaziantep'in, Güneydoğu Anadolu Bölgesi bulgur ihracatının %35'inden fazlasını gerçekleştirdiği söylenebilir. TRC1 Bölgesi (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bulgur ihracatının ise hemen hemen tamamını Gaziantep yapmaktadır.

Tablo 15. Gaziantep'in Dünya İhracatındaki Payı

Ülke	İhracat Değeri 2010 (Bin ABD Doları)	İhracat Miktarı (Ton)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
Dünya	117.230	240.067	100,0
Türkiye	80.024	160.649	66,9
GAİB	46.942	109.153	40,0
TRC1	16.420	37.294	14,1
Gaziantep	16.414	37.285	14,0

Gaziantep Sanayi Odası ve Gaziantep Ticaret Odası kayıtları dahilinde Gaziantep'te yaklaşık 158 bin ton olan kapasite dikkate alınır, ihracat miktarının çok daha fazla artırılması mümkün gözükmemektedir.

3.2. Adıyaman İli Bulgur Piyasası

Adıyaman'da bulgur üretimi daha çok iç kullanım amacıyla yapılmakta olup çok az bir kısım ticari olarak değerlendirilmektedir. Tablo 16'da Adıyaman Ticaret Borsası kayıtları doğrultusunda oluşturulan bulgur işlem verileri görülmektedir. 2010 yılında Adıyaman Ticaret Borsası tarafından tescil edilen bulgur ürünlerinin miktarı 105 ton kadar olup bunun sadece 5,2 tonu ihraç edilmiştir.

Tablo 16. 2010 Yılı ATB Bulgur İşlem Verileri

	Ortalama Fiyat (TL)	Miktarı (kg)	Tutarı (TL)
Bulgur	0,70	101.675	71395
Bulgur (köftelik)	0,82	625	510
Bulgur (pilavlık)	0,82	1.375	1.122
Bulgur (pilavlık)	0,82	1.350	1.101
Toplam		105.025	74.128

Kaynak, ATB, 2010

Tablo 17'de, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği veri tabanında kayıtlı olup Adıyaman ilinde faaliyet gösteren firmaların listesi görülmektedir.

Tablo 17. Adıyaman İli TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar

S.N	Firma
1	Fehmi Otomotiv Elektrik Gıda Akaryakıt İnşaat Nakliyat Ticaret Sanayi Limited Şirketi
2	Fazılbey Gıda Tarım İnşaat Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
3	Akbulgur Gıda Nakliyat Tekstil Temizlik Tic. San. Ltd. Şirketi
4	Besni İnşaat Gıda Tekstil Hayvancılık Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şirketi
5	Abdulkadir Özçakal-Gap Güven Bulgurları

3.3. Kilis İli Bulgur Piyasası

TRC1 Bölgesi kapsamında olan Kilis ilinde Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri verilerine göre 2010 yılında 3,15 ton bulgur ihracatı yapılırken bu ihracatın değeri 2.200 ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde kaydı bulunan 2 firma Kilis ilinde faaliyet göstermektedir.

Tablo 18. Kilis İli TOBB'a Kayıtlı Bulgur ve Bulgur Ürünleri Üreticisi Firmalar

S.N	Firma
1	Şekeroğlu Baharatçılık Gıda Sanayi Ticaret Limited Şirketi
2	Oktay Keleş Önder Bulgur

4. SEKTÖR ANALİZİ

Ülkemizde coğrafi ve iklimsel özellikler bakımından sert durum buğdayının yetiştirme alanlarına bağlı olarak Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Batı Anadolu Bölgeleri'nde üretimi ve tüketimi yoğun olarak gerçekleşmekte olan bulgur, ülke olarak milli ürünümüz konumunda bulunmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda yarı işlenmiş gıda kapsamında tanımlanan bulgur ürününün üretiminin dünya genelinde en çok Türkiye'de, Türkiye genelinde ise Gaziantep ilinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden kapasite raporu alan toplam 278 firmanın üretim kapasitesi 631.260 ton iken Gaziantep ilindeki kayıtlı kapasite raporu alan firma sayısı 34 ve üretim kapasitesi 157.727 tondur.

Bulgur tüketiminde göçler ve çeşitli kültürel etkileşimler sayesinde özellikle Avrupa kıtasında ve dünya genelinde artış oluşmaya başlamıştır. Bununla birlikte, geri kalmış ülkelere yapılan gıda yardımlarına, uzun raf ömrü ve yüksek besin değerleri dolayısıyla, bulgurun eklenmesi dünya geneli bulgur tüketimini giderek artırmaktadır. Özellikle 2005 yılı sonrasında, ABD tarafından yapılan uluslararası gıda yardımı programları dahilinde yardım paketlerine bulgur da eklenmiştir. Bu yardım paketleri dahilinde 2005 yılından bu yana toplam 621.222,40 ton bulgur yardımı ihtiyaç sahibi ülkelere gönderilmiştir. Yalnızca 2010 yılı için 48.810 ton ve 10.463.621 ABD Doları tutarında bulgur gıda yardımı ihtiyaç sahibi ülkelere ABD tarafından hibe edilmiştir.

ABD tarafından yapılan gıda yardımları incelendiğinde, bu tür yardımların geri kalmış ve muhtaç ülkelere yapıldığı görülmektedir. TRC1 Bölgesi lojistik konumu bakımından Orta Doğu ve Asya ülkelerine yakın olup bu bölgedeki ülkelere yapılacak olan gıda yardımları açısından avantajlı bir konumda bulunmaktadır. Dolayısıyla bölgemizde bulgur üretimi yapan firmaların bu tarz gıda yardım paketlerinin tedarikine yönelik ihalelere katılmaları durumunda bölgedeki bulgur ticaret hacminin artacağı öngörülebilir. Bununla birlikte, dünya genelinde yayılmaya başlayan bu uygulamanın ülkemizde de uygulanması ve gıda paketlerinde bulgurun eklenmesi ile ihtiyaç sahiplerine yüksek besin değerli ve sağlıklı ürün sağlanacak, bulgur iç piyasa hacmi genişleyecek ve tamamen milli ürünlerimizle ihtiyaçlar giderilecektir.

Sektörde üretim ve ticaret yapan firmalar Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Batı Anadolu Bölgeleri'nde yoğunlaşmış bulunmaktadır. Bu doğrultuda kümelenme ve tescil işlemleri kapsamında çeşitli birlikler, odalar ve borsalar bulgur sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu amaçla; Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Batman, Diyarbakır, Mardin, Şırnak, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde faaliyet gösteren Güneydoğu Anadolu

İhracatçılar Birliği verilerine göre; illerinde 2010 yılı içerisinde 109.153.136 kg ve 46.942.596 ABD Doları değerinde bulgur ihracatı yapılmıştır. Aynı şekilde, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Türkiye Odalar Borsalar Birliği altında farklı kurumlar benzer faaliyetlerde bulunmaktadır. Fakat ürünün yurtiçi ve yurtdışı piyasada tanıtımını yapacak ve katma değerini yükseltecek çalışmalar koordinasyonsuz kalmaktadır. Bu konuda Fındık Tanıtım Grubu örneğinde olduğu gibi Türkiye genelinde bir organizasyonun oluşturularak koordinasyonun sağlanması ve ürünün değerinin artırılması gerekmektedir. Bununla birlikte, iç piyasa ve dış piyasa fiyatları bakımından bulgur incelendiğinde, iki pazar arasındaki fiyat farkının %113 değerlerine kadar çıktığı görülmektedir. İhracat verilerine göre bulgurun Avrupa ve Orta Doğu ülkeleri şeklinde iki önemli dış pazarı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda ülkelerin siyasi ve sosyal konumlarını göz önüne aldığımızda birim fiyatlar bakımından en kârlı satışların genellikle Avrupa ülkelerine yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle bulgur ürününün özellikle Avrupa pazarına tanıtımının yapılarak bu bölgedeki tüketimin ve ticaret hacminin artırılması hedeflenmelidir.

Dünya üretiminde ve tüketiminde en büyük pazar konumunda olan ülkemiz açısından bulgur bir milli ürün niteliğinde bulunmaktadır. Yüksek besin değerleri ve uzun raf ömrü özellikleri dolayısıyla gün geçtikçe kullanımı yaygınlaşan ve yeni üretim teknikleri sayesinde kalitesi artan ürüne talep gün geçtikçe artmaktadır. Son yıllarda mevzuatlarda yapılan değişikliklerle, gerek KDV indirimi gerekse Dahili İşleme Rejimi gibi desteklerle, birlikte sektörün rekabet gücü giderek artmaktadır. Üretici firmaların rekabet kapasitesini arttırabilmek amacıyla Ekonomi Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yayımlanan “Tarımda Dahili İşleme Rejimi” genelgesi uyarınca bulgur üreticilerine buğday ithalatı avantajı sağlanmaktadır. Ayrıca, 27 Kasım 2011 tarihli 28125 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı ile birlikte bulgura uygulanan KDV oranı %8’ den %1’e indirilmiştir. Bu düzenlemenin kayıt dışılığı en alt düzeye indirmesi ve tüketici fiyatlarına yansması beklenmektedir. Fakat son yıllarda kaydedilen olumlu gelişmelere rağmen sektörün gelişmesini engelleyen bazı yaptırımlar hala devam etmektedir. Bu engellerden en önemlisi AB tarafından bulgura uygulanan 10.000 ton kota uygulamasıdır. Yıllık 10.000 ton gümrük vergisi kotası uygulanan bulgurda kota aşıldığında ton başına 257 Avro gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bu vergiden dolayı ürünün kârlı olan Avrupa piyasasında rekabet şansı zorlaşmakta ihracat üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Uygulanan gümrük vergileri üreticilerimiz açısından haksız rekabet koşulları oluşturmakta ve ürün piyasaya yeteri kadar arz edilememektedir. Ayrıca Belçika örneğinde görüldüğü gibi bu işin ticaretini yapan ülkeler hiçbir üretim kapasiteleri olmamasına rağmen ülkemizden alıp AB bölgesine soktukları ürün üzerinden

daha yüksek oranlarda kârlar sağlamaktadırlar. Bu haksız rekabetin önlenmesi amacıyla hükümetler arası görüşmelerde tarım fasılları ile ilgili olarak konunun gündeme getirilmesi ve uygulamayla ilgili düzenlemeye gidilmesi sektörün önünü açacaktır.

Sektör açısından bir diğer engel ise iç piyasada ürünün yeteri kadar tanıtılmaması ve tüketiminin, üretim yapılan yerler dışında, düşük olmasıdır. Dolayısıyla ülkemizde örnekleri de bulunan tanıtım grupları benzeri bir organizasyon ile birlikte ürünün tanıtımına önem verilmesi ürüne itibar kazandıracaktır. Ayrıca dünya çapında uygulanan gıda yardımı paketlerine dahil edilen bulgur ürününün ülkemizdeki gıda yardım paketlerine de eklenmesi milli ürünümüzün yurtiçi piyasadaki tüketimini arttıracaktır.

5.GZFT ANALİZİ

Bulgur sektörünün durumunu belirlemek amacıyla önceki bölümlerde yapılan analizlere ve değerlendirmelere ek olarak bulgur ürününün ve TRC1 Bölgesi bulgur sektörünün GZFT analizi gerçekleştirilmiştir.

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ul style="list-style-type: none">- Besin değeri yüksek, doğal bir ürün olması- Fiyatının alternatiflerine kıyasla düşük olması- Dayanıklı ve raf ömrü uzun bir gıda maddesi olması- Dünyanın en büyük tüketicileri olan Orta Doğu ve Avrupa pazarlarına yakın olunması- Üretici firmaların modern teknoloji yöntemlerini kullanarak inovasyona açık olmaları	<ul style="list-style-type: none">- Kayıt dışılığın yüksek olması- Pazarlama ve tanıtımının yeterince yapılamamış olması- Bulgur ihracat pazarının büyük bir bölümünü oluşturan Orta Doğu ülkelerindeki pazar fiyatının düşük olması dolayısıyla elde edilen gelirin düşük olması- Ülke genelindeki bulgur üreticilerinin birlikte hareket etmemesi- Ulusal ve uluslararası gıda yardımı paketlerine bulgurun yeterince dahil edilmemesi- Belirli kesimlerde oluşan “fakir yemeği” algısı
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none">- Küresel olarak dünya genelinde tüketim talebinin giderek artması- ABD gıda yardım paketlerine bulgurun dahil edilmesi- Bulgur üzerinde inovasyon çalışmalarının artmış olması ve yeni bulgur ürünlerinin ortaya çıkmış olması- Dahili İşleme Rejimi ile birlikte üretimde hammadde bakımından rekabet avantajı sağlanması- KDV oranının %1' e düşürülmesi	<ul style="list-style-type: none">- Orta Doğu ülkelerindeki siyasi ve ekonomik istikrarsızlık- AB Bölgesi tarafından uygulanan kota ve gümrük vergileri- Ulusal bazda bir tanıtım ve pazarlama stratejisi bulunmamasından dolayı ürünün itibarının düşük kalması- Aracı ülkelerin ithalat ve ihracat stratejileri ile bulgur ticaretinde yüksek katma değer gelirleri elde etmeleri

KAYNAKLAR

1. TOBB, Türkiye Bulgur Kapasite Raporu, 2011
2. <http://www.investingaziantep.org/index.asp>
3. MEGEP, Gıda Teknolojisi, Bulgur Üretimi-1, Ankara, 2009
4. Bulgur, Eski Dünya ve Gizemin Ürünü, GAÜN, Gaziantep, 2005
5. Özsarı Gıda San. ve Tic. Paz. Ltd. Şti. Üretim Tesisi, 20.12.2011
6. <http://www.un.comtrade.com>, 2010
7. U.S. International Food Assistance Report, 2010
8. Official Journal of the Avropean Union, 816/2007, 13.7.2007
9. Bulgurda KDV İndirimi İle İlgili Karar, Resmi Gazete, 27 Kasım 2011, 28125
10. TÜİK Gaziantep Bölge Müdürlüğü, 15.12.2011
11. T.C. Ekonomi Bakanlığı, Tarım Ürünlerine İlişkin Dahilde İşleme Rejimi Genelgesi, 12 Ocak 2011
12. Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, 05.12.2011
13. Ticaret Borsalarına Tabi Maddeler ve Bu Maddelerin Alım veya Satımlarının Tescili Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, 08.01.2005, 25694
14. <http://www.gtb.org.tr/index.php?sf=2&tab=4>, Yıllık Veri Bülteni Arşivi, Gaziantep Ticaret Borsası
15. <http://www.gaib.org.tr>
16. <http://www.tubitak.gov.tr/sid/0/pid/0/cid/4455/index.htm>

EKLER

EK 1. 1997-2011 Yıllarına ait GAİB Verileri

2011 yılı GAİB Bulgar ihracat verileri (16 Kasım 2011 tarihine kadar)

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	41.106.555	21.686.623
Suriye	11.020.250	6.217.018
Sierra Leone	2.984.500	1.326.619
Suudi Arabistan	2.021.005	1.115.781
Liberya	2.021.000	977.474
Ürdün	1.227.100	637.474
İsrail	1.170.900	542.126
Fransa	537.957	359.050
KKTC	554.004	331.183
Belçika	579.000	330.877
Almanya	278.727	189.392
Libya	294.200	187.410
BAE	327.020	184.802
Avustralya	231.974	160.295
Kanada	184.434	140.971
Hollanda	177.900	120.048
A.B.D.	198.581	115.907
İtalya	145.000	98.483
Mısır	124.650	79.052
Rusya Federasyonu	108.000	67.560
Lübnan	128.516	65.616
Birleşik Krallık	91.608	59.416
İsveç	85.744	53.515
Yunanistan	88.000	49.315
Kuveyt	45.450	27.288
Yeni Zelanda	25.000	26.415
Filistin	46.000	23.460
İsviçre	37.670	23.075
Malta	28.750	17.800
Türkmenistan	24.000	15.100
Avusturya	18.254	12.964

Azerbaycan	20.000	10.600
Kırgızistan	13.367	9.778
Çek Cumhuriyeti	9.000	7.734
Mersin Serbest Bölge	11.000	5.707
Kazakistan	5.670	4.675
Bulgaristan	5.110	3.499
İran	250	170
Toplam	65.976.146	35.284.271

2010 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MIKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	62.360.108	26.456.891
Suriye	25.031.625	10.549.001
Sierra Leone	6.815.000	2.220.642
Liberya	2.796.500	979.856
İsrail	1.654.200	776.702
İsveç	1.204.692	769.072
Suudi Arabistan	1.293.775	649.741
Fransa	988.070	618.807
Almanya	893.943	608.707
Belçika	1.020.769	603.456
Ürdün	1.286.633	562.307
KKTC	536.750	253.027
Birleşik Krallık	396.700	242.331
Danimarka	378.680	223.045
Yunanistan	363.000	190.983
A.B.D.	289.746	166.892
Kanada	206.607	166.509
BAE	342.870	148.120
Avustralya	222.920	140.932
Lübnan	258.000	113.811
İsviçre	49.740	90.029
Türkmenistan	101.500	58.079
İtalya	95.000	57.470
Tunus	92.000	50.600
Kuveyt	93.500	42.548
Azerbaycan	88.010	34.673
Hollanda	31.000	23.511

Macaristan	40.000	21.800
Malta	38.125	20.638
Mısır	48.980	20.488
Çek Cumhuriyeti	23.000	19.481
Güney Afrika Cum.	23.275	16.349
Yeni Zelanda	20.750	15.652
Mersin Serbest Bölge	26.000	12.220
Moritanya	23.500	7.475
Libya	9.000	4.770
Kazakistan	5.200	3.758
Katar	2.010	1.005
Kırgızistan	1.510	975
Norveç	450	243
Toplam	109.153.137	46.942.597

2009 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	50.902.901	22.317.728
Liberya	6.110.000	2.182.157
Sierra Leone	4.294.500	1.652.908
İsrail	2.459.060	1.376.867
Suudi Arabistan	1.389.540	789.388
Suriye	1.298.500	628.375
Fransa	714.734	573.636
Almanya	652.831	506.208
Ürdün	825.505	463.086
Avustralya	477.734	335.522
Birleşik Krallık	445.990	299.742
Belçika	376.518	273.790
İsveç	373.742	254.604
Moritanya	658.000	226.155
Yunanistan	210.500	132.439
Hollanda	116.832	116.633
BAE	190.710	103.095
KKTC	167.500	94.231
İtalya	100.000	89.146
A.B.D.	97.562	78.228
Yeni Zelanda	90.380	71.847

Kanada	82.960	67.035
Danimarka	54.890	46.958
İsviçre	54.354	43.299
Mısır	58.000	32.589
Avusturya	43.105	31.137
Türkmenistan	42.800	29.124
Libya	38.500	22.545
Azerbaycan	46.000	22.440
Malta	30.000	16.510
Tunus	18.000	9.540
Çek Cumhuriyeti	4.000	5.520
Kazakistan	6.000	3.480
Kırgızistan	3.600	2.819
Güney Afrika Cum.	2.000	1.796
Katar	2.003	1.206
Senegal	75	36
Toplam	72.439.327	32.901.819

2008 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	21.026.549	14.789.134
Liberya	17.809.250	11.112.715
Sierra Leone	6.537.050	3.659.991
Moritanya	1.692.000	1.058.253
İsrail	1.279.895	1.044.798
Suudi Arabistan	632.700	557.512
Almanya	417.478	404.308
İsveç	376.322	392.060
Fransa	346.617	382.422
Birleşik Krallık	361.000	366.557
Avustralya	316.652	314.436
KKTC	240.550	222.611
Kanada	144.368	153.113
Yunanistan	142.000	139.722
A.B.D.	75.632	114.867
İsviçre	95.435	96.364
Hollanda	71.584	70.537
Filistin	64.200	65.484

Dominik cumhuriyeti	60.000	62.400
Malta	68.000	58.579
Yeni Zelanda	48.700	51.404
Ege Serbest Bölge	50.275	47.514
Azerbaycan	52.000	45.991
İtalya	40.000	36.037
BAE	37.330	31.455
Türkmenistan	21.600	25.492
Danimarka	20.500	21.171
Kırgızistan	11.098	13.571
Avusturya	10.714	11.378
Çek Cumhuriyeti	9.000	9.272
Belçika	9.062	8.963
Katar	2.003	1.809
Güney Afrika Cum.	1.000	1.232
Toplam	52.070.565	35371.155

2007 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Liberya	17.988.500	7.810.027
Irak	19.476.685	7.793.363
Sierra Leone	6.967.000	3.111.768
İsrail	2.121.889	907.112
İsveç	942.054	690.606
Moritanya	1.067.500	426.365
Suudi Arabistan	601.568	286.033
Birleşik Krallık	510.000	279.730
Almanya	343.732	216.900
Fransa	230.334	153.667
Avustralya	210.290	135.988
Belçika	166.793	108.354
Yunanistan	126.000	79.637
Kuveyt	156.945	78.879
KKTC	125.000	70.289
A.B.D.	102.525	68.474
Kanada	112.026	68.161
İtalya	80.000	54.832
Hollanda	65.084	47.902

İsviçre	69.276	44.585
BAE	85.495	43.620
Yeni Zelanda	38.725	27.882
Çek Cumhuriyeti	28.000	20.135
Malta	34.000	17.850
Ege Serbest Bölge	23.600	15.756
Kırgızistan	15.572	12.641
Türkmenistan	21.000	10.290
Güney Afrika Cum.	11.000	8.640
Hindistan	14.940	7.950
Azerbaycan	9.000	7.288
Suriye	6.000	3.780
Avusturya	4.000	3.325
Özbekistan	2.500	1.875
Romanya	3.000	1.796
Toplam	5.1760.033	22.615.500

2006 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	17.272.848	5.863.790
Liberya	1.917.000	658.490
Sierra Leone	1.603.500	484.994
İsrail	1.048.722	358.171
Suudi Arabistan	1.088.287	355.590
İsveç	571.476	339.772
Kenya	394.000	132.078
Fransa	247.814	110.195
Avustralya	230.772	107.437
Almanya	211.887	96.012
Kanada	139.129	71.696
Birleşik Krallık	147.660	67.079
KKTC	121.000	47.091
Belçika	89.054	43.520
İsviçre	89.352	42.548
Yunanistan	76.000	31.121
BAE	69.374	27.990
Hollanda	40.000	22.740
A.B.D.	45.976	22.457

Yeni Zelanda	37.800	18.099
Ürdün	37.848	13.760
Malta	23.500	10.314
İtalya	20.000	9.400
Çek Cumhuriyeti	14.000	9.193
Türkmenistan	20.000	8.846
Kırgızistan	13.080	8.312
Kuveyt	11.505	5.522
İran	9000	3.399
Özbekistan	3.000	1.550
Azerbaycan	2.000	880
Singapur	450	275
Toplam	25.596.034	8.972.323

2005 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	12.259.011	3.881.207
Suudi Arabistan	1.035.143	362.428
Avustralya	303.074	124.808
Fransa	224.731	99.090
Kanada	213.650	90.335
İsrail	229.129	79.307
Almanya	150.191	70.544
İsviçre	116.543	55.755
İsveç	105.354	54.068
İtalya	79.000	38.168
Belçika	69.992	37.444
BAE	76.844	26.925
A.B.D.	45.165	19.648
KKTC	51.500	19.202
Yunanistan	36.000	12.527
Birleşik Krallık	23.000	10.100
Suriye	20.000	8.960
Hollanda	19.872	8.949
Azerbaycan	23.500	8.001
Ürdün	15.952	5.780
Kırgızistan	10.365	5.595
Rusya Federasyonu	10.500	4.165

Kuveyt	9.942	3.491
Malta	8.000	3.080
Mersin Serbest Bölge	7.748	2.808
Sudan	7.005	2.172
Katar	2.003	704
Toplam	15.153.214	5.035.261

2004 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Irak	3337.181	1.063.167
İsrail	757.187	268.008
Suudi Arabistan	721.005	220.547
Fransa	282.700	125.479
Almanya	258.782	113.035
Kanada	183.500	73.132
Belçika	148.142	62.491
Avustralya	137.436	57.235
İsveç	89.990	43.900
İsviçre	87.253	42.335
Yunanistan	90.000	31.593
BAE	76.059	27.426
Hollanda	55.604	25.101
A.B.D.	30.395	11.696
KKTC	28.000	9.671
Surinam	20.160	6.770
Dubai	13.410	5.400
Avusturya	10.064	5.283
Kırgızistan	8.284	4.963
Birleşik Krallık	7.204	3.921
Malta	10.000	3.450
Rusya Federasyonu	8.000	2.960
İspanya	1.056	515
Toplam	6.361.412	2.208.079

2003 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
İsrail	579.832	202.648
Irak	579.430	173.017
Almanya	371.828	165.077
Fransa	248.833	108.419
Suudi Arabistan	254.970	98.263
Gine	252.000	96.516
İsveç	174.434	70.261
Avustralya	152.412	63.113
Kanada	122.958	53.985
KKTC	100.050	36.089
İsviçre	76.318	32.854
Yunanistan	84.500	29.589
Hollanda	38.780	17.956
Birleşik Krallık	39.002	17.400
A.B.D.	25.810	12.890
İtalya	34.132	12.851
Belçika	20.000	9.344
Ürdün	14.920	5.450
Türkmenistan	14.000	5.079
Kırgızistan	5.097	2.803
Danimarka	7.000	2.665
Avusturya	4.092	2.161
Çek Cumhuriyeti	2.000	1.400
Toplam	3.202.398	1.219.829

2002 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
İsrail	874.533	261.631
Almanya	413.844	150.384
Irak	515.000	114.750
Suudi Arabistan	321.315	89.528
Fransa	180.714	74.622
Avustralya	192.508	65.744
İsveç	175.348	61.274
Kanada	115.250	37.077

Danimarka	46.960	18.336
Ürdün	54.880	16.500
Hollanda	47.610	14.369
A.B.D.	39.224	13.899
İsviçre	26.142	9.513
Yunanistan	22.000	6.493
Belçika	1.296	4.861
Avusturya	10.871	3.958
Türkmenistan	10.000	3.200
Dubai	6.800	2.421
KKTC	3.000	1.030
Toplam	3.057.295	949.590

2001 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Almanya	406.003	139.575
Suudi Arabistan	534.041	138.412
İsrail	484.057	130.329
Irak	517.600	108.318
İsveç	237.914	66.216
Fransa	158.880	59.430
Avustralya	139.537	48.559
Kanada	86.000	26.788
İsviçre	90.358	23.953
BAE	71.450	20.902
Yunanistan	60.000	17.067
Ürdün	52.882	14.740
Hollanda	46.515	13.008
Danimarka	31.940	12.575
Dubai	28.046	9.743
A.B.D.	27.098	7.286
Mısır	21.500	6.450
KKTC	17.400	5.643
Türkmenistan	6.000	1.800
Avusturya	3.098	1.189
Mersin Serbest Bölge	500	1.000
Belçika	1.620	6.454.602
Birleşik Krallık	1.500	330
Toplam	3.023.940	853.959

2000 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Almanya	300.970	117.870
İrak	644.070	95.983
Suudi Arabistan	250.974	70.712
İsveç	158.525	50.474
İsrail	118.977	40.295
Filistin	126.000	35.490
İsviçre	60.292	21.971
Ürdün	59.456	19.440
Mısır	43.000	12.900
Kanada	36.750	12.810
Hollanda	31.500	10.093
Danimarka	19.960	8.800
Avustralya	21.736	7.920
Belçika	15.620	7.035
Yunanistan	20.000	6.762
Dubai	15.520	5.124
Avusturya	10.690	4.185
KKTC	10.000	3.435
BAE	8.350	2.805
Türkmenistan	3.000	930
Toplam	1.955.390	535.032

1999 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
Almanya	267.243	115.607
İsveç	260.544	88.221
Suudi Arabistan	260.000	75.525
İsrail	168.034	66.395
İrak	209.300	57.719
Hollanda	95.500	33.624
Ürdün	72.678	29.820
Avustralya	31.000	12.175
Danimarka	28.942	12.052
Kanada	40.000	12.000

Fransa	29.610	11.163
Avusturya	22.675	9.743
Yeni Zelanda	19.000	9.585
BAE	25.050	9.384
Romanya	14.500	7.615
Belçika	11.080	6.152
Türkmenistan	18.046	6.127
İsviçre	17.156	6.033
KKTC	16.000	5.563
Birleşik Krallık	6.450	3.695
Dubai	335	1.709
Venezüella	2.508	1.331
Toplam	1615.651	581.237

1998 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
İsveç	296.968	124.348
Almanya	279.547	118.636
Irak	320.000	72.300
Hollanda	63.280	29.339
Ürdün	45.556	25.145
Belçika	33.190	19.196
Avustralya	37.000	17.927
Fransa	35.879	16.530
Avusturya	22.696	10.894
BAE	23.940	10.192
İsrail	21.242	9.040
Danimarka	19.014	8.663
Yunanistan	20.000	7.920
KKTC	15.000	5.925
İsviçre	8.605	4.684
Birleşik Krallık	4.000	2.198
Yeni Zelanda	2.000	1.000
Suriye	175	400
Toplam	1.248.092	484.336

1997 yılı GAİB Bulgur ihracat verileri

ÜLKE	MİKTAR (kg)	DEĞER (ABD Doları)
İsveç	204.325	85.174
Almanya	184.755	82.808
Irak	217.000	71.270
Ürdün	96.836	49.919
Hollanda	95.223	44.085
Avustralya	80.000	42.000
Belçika	66.190	37.629
Kanada	44.768	24.691
Azerbaycan	33.521	17.599
Danimarka	32.934	15.692
Birleşik Krallık	28.200	15.224
KKTC	37.000	14.759
Fransa	28.650	12.983
Avusturya	27.664	12.331
İsviçre	19.734	9.353
Dubai	15.222	6.944
BAE	13.806	6.791
Suudi Arabistan	7.880	3.560
Mersin Serbest Bölge	3.000	1.290
Türkmenistan	1.000	760
Suriye	150	300
Toplam	1.237.858	555.160

EK 2. ABD Bulgur Gıda Yardımları

Yıllar	Ülke	Miktar (ton)	Bedel (ABD Doları)
2010	Chad	2.053	464.399
	Etopya	2.750	693.690
	Haiti	25.654	4.868.268
	Kenya	5.818	1.649.154
	Liberya	7.030	1.658.735
	Mali	1.288	240.701
	Moritanya	289	57.141
	Nijer	2.896	565.684
	Sierra leone	286	151.967
	Zambiya	746	113.882
TOPLAM	48.810	10.463.622	
2009	Burkina Faso	2.441	374.304
	Burundi	489	91.058
	Chad	844	274.349
	Etopya	3.060	673.166
	Hindistan	6.235	927.455
	Haiti	11.713	2.250.604
	Mali	1.268	294.073
	Moritanya	289	65.590
	Nijer	3.104	1.001.525
	Senegal	329	217.560
	Zimbabwe	32.358	5.235.352
TOPLAM	62.129	11.405.035	
2008	Burundi	339	79.238
	Burkina Faso	4.535	1.108.384
	Chad	1.224	447.967
	Etopya	4.026	1.338.834
	Gana	2.779	654.649
	Haiti	10.970	2.283.978
	Hindistan	13.641	2.873.810
	Kenya	14.944	3.000.165
	Liberya	1.819	526.005
	Moritanya	130	23.994
	Rawanda	3.698	643.110
	Senegal	848	264.849
	Sierra Leone	3.186	977.831
	Syria	2.879	770.753
	Zambia	1.189	250.879
Zimbabwe	78.424	17.640.306	
TOPLAM	144.630	32.884.751	

2007	Bolivya	597	113.408
	Burkina Faso	4.220	1.053.864
	Etopya	6.102	1.489.425
	Gana	3.544	719.018
	Haiti	5.411	775.534
	Hindistan	18.702	1.789.708
	Kenya	21.100	3.381.136
	Liberya	3.674	866.843
	Nijer	2.825	828.427
	Rawanda	3.409	579.739
	Güney Afrika	1.277	317.815
	Swaziland	993	194.193
	Sierra Leone	1.853	418.063
	Batı Afrika Bölgesi	2.159	479.576
	Zambia	990	121.743
	Zimbabwe	78.657	14.519.190
TOPLAM	155.513	27.647.684	
2006	Bolivya	718	258.730
	Burkina Faso	6.521	1.183.698
	Etopya	4.315	1.021.151
	Gana	4.864	853.839
	Guatemala	219	29.377
	Haiti	9.680	1.589.996
	Hindistan	28.190	3.833.139
	Kenya	38.189	6.418.815
	Liberya	2.756	675.323
	Nijer	1.857	539.914
	Rawanda	3.230	796.042
	Güney Afrika	19.109	4.230.714
	Senegal	829	70.642
	Sierra Leone	4.588	162.280
	Batı Afrika Bölgesi	34.981	3.305.802
	Zimbabwe	7.374	1.331.032
TOPLAM	167.420	26.300.493	
2005	Bolivya	249	69.215
	Burkina Faso	3.695	677.887
	Gana	678	132.566
	Güney Afrika	22.994	3.114.013
	Haiti	2.768	445.455
	hindistan	10.889	1.802.025
	Kenya	537	97.339
	Nijer	499	184.702
	Senegal	388	85.059
	TOPLAM	42.699	6.608.260

EK 3. TRC1 Bölgesi GAİB'e Kayıtlı Bulgur İhracatçısı Firmalar

FİRMA	ADRES	TEL.
Ağaçsan Orman Ürünleri Nakliye İnş.Metal San.ve Tic Ltd.Şti.	Yunus Emre Mah.Yeni Marangozcular Sit.Kahta Yolu Üzeri Adıyaman	T:(416)2253287 F:(416)2253286
Alp Bobin San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kenan Evren Bulv.Mehdi Efendi Sok.No:20 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)2275792 F:(342)2275794
Altunkaya İnş.Nak.Gıda Tic. A.Ş.	4.Organize San.Bölgesi 83409 Nolu Cadde No:8 /Gaziantep	T:(342)3570357 F:(342)3570377
Arar İth. İhr. ve Tic.Ltd.Şti.	Kurtuluş Mah.İnönü Cad. Budak Geçidi No:3 Şahinbey/Gaziantep	T:(342)2316573
Babil İç ve Dış Tic.A.Ş.	1.Org.San.Böl.5 Nolu Cad.No:11 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3373510 F:(342)3373514
Baharoğlu Tarım Ürün.San.ve Tic.A.Ş.	Organize Sanayi Böl.2.Kısım /Gaziantep	T:(342)3372693 F:(342)3371517
Beslen Marketing İç ve Dış Tic Ltd.Şti.	1.Organize San.Bölgesi Başpınar /Gaziantep	T:(342)3371126 F:(342)3371120
Beşler Gıda ve Kimya A.Ş.	İstasyon Cad.Fuar İş Merkezi Kat:5 No:38 /Gaziantep	T:(342)2211125 F:(342)2210155
Beşsan Makarna Gıd.San.ve Tic. A.Ş.	1.Organize San.Böl.83111 Nolu Cad.No:1-3 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3371777 F:(342)3374275
Can Un San.ve Tic.A.Ş.	1.Organize San.Böl.5 Nolu Cad.No:2 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3371621 F:(342)3372680
Dempa İç ve Dış Tic.Ltd.Şti.	Gatem Top.Sit.Sarı Ada 5 Blok No:3 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3379337 F:(342)3379419
Göymen Tar.Ürn.San.Tic.A.Ş.	Organize Sanayi Bölgesi /Gaziantep	T:(342)3372433 F:(342)3371909
Has Gıda Mad.Paz.ve Tic.Ltd. Şti	Gazi Muhtar Paşa Bulv.Halıcılar Sarayı Kat:2 No:225 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)2153777 F:(342)2153757
İpek Yem ve Gıda San.Tic.A.Ş.	Gatem Buğday Pazarı 5.Blok No:60 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)2415190 F:(342)2415299
Kahraman Tarım Ürünleri Tic.ve San.A.Ş.	3.Organize San.Böl. 83320 Nolu Cad. No:7 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3378737 F:(342)3378757
Karan Tekstil San.ve Tic.A.Ş.	Organize San.Bölgesi 3 Nolu Cad.No:5 /Gaziantep	T:(342)3372420 F:(342)3371738
Mis Dağıtım Paz.İç ve Dış Tic. Gıd.San.A.Ş.	1.Organize San.Böl.Tat Makar. Fabrikası Binası /Gaziantep	T:(342)3372840 F:(342)3372436
Mutlu Makarnacılık San.ve Tic. A.Ş.	Nizip Cad.Otobüs İşletme Sok. No:5 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3371884 F:(342)3371888
Naz İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Düğmeci Mah. İstasyon Cad. Veliç İşhanı Zemin Kat No:Z/19 Şahinbey/Gaziantep	T:(342)3417670 F:(342)3417680
Oba Food Gıda San. Tic. A.Ş.	4.Organize San.Böl. 83422 Nolu Cad. No:1 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3570430 F:(342)3570437

Oba Makarnacılık San. Tic. A.Ş.	Zafer Cad.No:23 /Gaziantep	T:(342)3234600 F:(342)3234610
Özsarı Gıda San.ve Tic. Paz. Ltd. Şti.	Taşköprü Cad.No:84 Nizip/Gaziantep	T:(342)5130372 F:(342)5130121
Sümer Dış Ticaret Ltd. Şti	Gazimuhtarpaşa Bulv.Doktorlar Sitesi A.Blok Kat.6 No.604 /Gaziantep	T:(342)3260183 F:(342)3266498
Süphan Tarım Ür. San.ve Tic. A.Ş	3.Organize Sanayi Bölgesi Celal Doğan Bul.No.32 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3379050 F:(342)3379055
Tat Makarnacılık San.Tic. A.Ş.	Organize Sanayi Bölgesi /Gaziantep	T:(342)3372190 F:(342)3372436
Tatco Gıda İth. ve İhracat Ltd. Şti.	Kurtuluş Mah.İnönü Cad.No:196 Şahinbey/Gaziantep	T:(342)2316573
Tunaş Gıda ve Paz.San.Tic. Ltd. Şti.	2.Organize San.Böl.Celal Doğan Bul.No.3 Şehitkamil/Gaziantep	T:(342)3373333 F:(342)3373347

EK 4. Bulgurda KDV İndirimi İle İlgili Karar

27 Kasım 2011 PAZAR

Resmî Gazete

Sayı : 28125

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2011/2466

MAL VE HİZMETLERE UYGULANACAK KATMA DEĞER VERGİSİ

ORANLARININ TESPİTİNE İLİŞKİN KARARDA DEĞİŞİKLİK

YAPILMASI HAKKINDA KARAR

MADDE 1 – 24/12/2007 tarihli ve 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) Sayılı Listenin 3 üncü sırasına;

a) “Buğday,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bulgur,” ibaresi,

b) “küçük ve büyükbaş hayvanlar (arılar dahil),” ibaresinden sonra gelmek üzere “20/12/2010 tarihli ve 2010/1180 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 01.05 pozisyonunda yer alan hayvanlar ile 2 no.lu faslında yer alan mallar,” ibaresi,

eklenmiştir.

MADDE 2 – Aynı Kararın eki (II) Sayılı Listenin "A) GIDA MADDELERİ" bölümünün 1 inci sırasının (a) bendinde yer alan ", 01.05" ibaresi ile aynı sıranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 – Bu Karar, yayımlı izleyen gün yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Karar hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

EK 5. TRC1 Bölgesinde Bulgur Kapasite Raporu Alan Firmaların Listesi

FİRMA	ADRES	İLETİŞİM BİLGİLERİ
Abdulkadir Özçakal-Gap Güven Bulgurları	Musalla Mh. Sanayi Çarşısı 2.Sokak No:13 Adıyaman	T: 416-2165138
Ahmet Kanpolat - Kanpolatlar Bulgur İmalatı	Sekili Kasabası E/24 Karayolu Üzeri, Gaziantep	T: 342-5452328
Akarsan Bakliyat Dünyası Gıda Yağ Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Taşköprü Cd. No:90/A Nizip/Gaziantep	T: 342-5130670
Akbulgur Gıda Nakliyat Tekstil Temizlik Ticaret Sanayi Limited Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 3.Blok No:1 Adıyaman	T: 416-2271083 F: 416-2271084
Ali Alkurt - Arı Bulgur	Güneş Mah. Dutluk Yolu Karapınar Mevkii/Gaziantep	T: 342-2501533 F: 342-2501533
As Besin Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Celal Doğan Bulvarı Güney 2. Cadde No:2 Başpınar/Gaziantep	T: 342-3372950 F: 342-3372958
Asil Bulgurları - Ali Kılınç	Havaalanı Yolu Kozlu Bağ Mevkii/Gaziantep	T: 342-2715454 F 342-2716085
Baharoğlu Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Dursun Bak Bulvarı No:28 Başpınar, Şehitkamil- Gaziantep	T: 342-3372693 F: 342-3371517
Besni İnşaat Gıda Tekstil Hayvancılık Nakliyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Çat Mahallesi Kaymakam Teyze Caddesi No:29 Adıyaman	T: 416-3182241 F: 416-3182241
Bulgurum Organik Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Üniversite Bulvarı 23 Nisan Mah. 17 Nl.Cd. No:2/Gaziantep	T: 342-3609393
Bulgurum Organik Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Üniversite Bulvarı 23 Nisan Mah. 17 Nl.Cd. No:2/Gaziantep	T: 342-3609393
Çe-Taş Tekstil Ürünleri Tic.ve San.Ltd.Şti.	Fevzi Paşa Mah.Eski Toru Mahmut Yolu (TMO Arkası)	T: 342-5173811
Dağlı Bakliyat Makina Gıda San.ve Tic.Ltd.Şti.	Yunus Emre Mah. Kerzin Yolu Üzeri No:12/Gaziantep	T: 342-5180864
Dayıoğlu Bulgur Gıda Maddeleri İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	3.Organize Sanayi Bölgesi 25 Nl.Cd.83327 Nl.Sk. No:29/Gaziantep	T: 342-3378462 F: 342-3378463
Dempa İhtiyaç Gıda ve Tüketim Maddeleri San. Tic. Ltd. Şti.	Kamil Şerbetçi Bulvarı 19 Nolu Cadde No:14 Başpınar/Gaziantep	T: 342-3379337 F: 342-3379419
Emekli Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Araban Yolu Üzeri 15. Km. /Gaziantep	T: 342-4821071 F: 342-4821072

Oktay Keleş Önder Bulgur	Acı Payam Mevkii Bila No Pk:79000 Kilis	T: 348-8132778 F: 348-8131552
Özsarı gıda san. ve tic. Pazarlama ltd. Şti.	İstasyon Taş Köprü Cadde No:84 Nizip/Gaziantep	T: 342-5130372 F: 342-5130372
Pakel Gıda Ürünleri Petrol İnş. Turizm Eğitim Basın ve Müşavirlik Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.	İstasyon Keferşih Yolu Üzeri No:7 Nizip/Gaziantep	T: 342-5130577 F: 342-5130578
Pınar Bulgur-Hakan Çakıcı	Düztepe Dutluk Yolu No:357 /A, Şahinbey/Gaziantep	T: 342-2500270 F: 342-2506451
Simaş Bulgur-Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	m.batallı bulvarı 17 nolu cadde no:23 başpınar/gaziantep	T: 342-3378292 F: 342-3378290
Şekeroğlu Baharatçılık Gıda Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 20 Nolu Cadde No:5 Kilis	T: 348-8341080 F: 348-8341081
Tek Bulgur Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Celal Doğan Bulvarı No:24 Başpınar /Gaziantep	T: 342-3372671 F: 342-3372673
Tiryaki Agro Gıda San. ve tic. A.Ş.	Mehmet Batallı Bulvarı 13 Nolu Cadde No:8 Başpınar /Gaziantep	T: 342-2119700 F: 342-3379709
Yıldırım Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Pazarlama Ltd.Şti.	Taşköprü Cd. No:68 Nizip/Gaziantep	T: 342-5130488 F: 342-5130907

Firma	Adres	İletişim Bilgileri
Fehmi Otomotiv Elektrik Gıda Akaryakıt İnşaat Nakliyat Ticaret Sanayi Limited Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 3 Ada 1 Nolu Parsel Adıyaman	T: 416-2272515 F: 416-2271806
Fazılbey Gıda Tarım İnşaat Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Adıyaman Yolu Üzeri Küçük Sanayi Sitesi Yanı, Adıyaman	T: 416-7258469
Akbulgur Gıda Nakliyat Tekstil Temizlik Tic. San. Ltd. Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 3.Blok No:1, Adıyaman	T: 416-2271083 F: 416-2271084
Besni İnşaat Gıda Tekstil Hayvancılık Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şirketi	Çat Mahallesi Kaymakam Teyze Caddesi No:29, Adıyaman	T: 416-3182241 F: 416-3182241
Abdulkadir Özçakal-Gap Güven Bulgurları	Musalla Mh. Sanayi Çarşısı 2.Sokak No:13, Adıyaman	T: 416-2165138
Ağaçsan Orman Ürünleri Nakliye İnş.Metal San.ve Tic Ltd.Şti.	Yunus Emre Mah.Yeni Marangozcular Sit. Kâhta Yolu Üzeri, Adıyaman	T: 416- 253287 F: 416- 253286

Ergün Çikolata Gofret Çiklet Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kamil Şerbetçi Bulvarı No:6 Başpınar/Gaziantep	T: 342-3379621 F: 342-3379620
Erka Taşımacılık Gıda Ve İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Yavuzeli Yolu Üzeri 10. km, Şehitkamil, Gaziantep	T: 342-3570190 F: 342-3570191
Erkan Bulgur - Erkan Tuncay Çevik	Havaalanı Yolu Yeşilkent Köyü TEK Karşısı (Mezarlık Karşısı) Merkez, Gaziantep	T: 342-4240466
Ersan Tekstil ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	Havaalanı Yolu Üzeri Yeşilkent Köyü Civarı 7.Km/Gaziantep	T: 342-4240269 F: 342-4240276
Fazılbey Gıda Tarım İnşaat Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Adıyaman Yolu Üzeri Küçük Sanayi Sitesi Yanı Adıyaman	T: 416-7258469 F:
Fehmi Otomotiv Elektrik Gıda Akaryakıt İnşaat Nakliyat Ticaret Sanayi Limited Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 3 Ada 1 Nolu Parsel Adıyaman	T: 416-2272515 F: 416-2271806
Fincanlar Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Mrk.Org.Kenan Evren Blv.Yolağası Sk.No:6/Gaziantep	T: 342-2250516 F: 342-2265800
Göymen Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	83107 Nolu Cadde No:12 Başpınar/Gaziantep	T: 342-3372435 F: 342-3371909
Gürbaşak Tarım Ürünleri San. Tic. Paz. Ltd. Şti.	2.Organize Sanayi Bölgesi Celal Doğan Bul. No:49 Başpınar /Gaziantep	T: 342-3379370 F: 342-3379371
Hayat Gıda Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşilkent Köyü Havaalanı Yolu Üzeri 6.Km/Gaziantep	T: 342-4240244 F: 342-4240444
Kolukısa Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	B-7 Ada:3 Başpınar / Şehitkamil, Gaziantep	
Mehmet Aslan (Ahmet Oğ.) As-Aş Bulgur Sanayi	Yunus Emre Mh. Mehmetçik Sk. No:29/Gaziantep	T: 342-5184707
Mehmet Hayri Atar - Atar Bulgur Nakliye ve Taşımacılık	Düztepe Kahveli Pınar Mh. Dutluk Mevkii 170 Nolu Cd. No:Bila/Gaziantep	T: 342-2500402 F: 342-2500403
Mis Bulgur Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Vali Muammer Güler Bulvarı No:22 Başpınar/Gaziantep	T: 342-3372845-6 F: 342-3372476
MNK Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Havaalanı Yolu Üzeri 6.Km. Yeşilkent, Şahinbey/ Gaziantep	T: 342-4240468 F: 342-4240051
Müslüm Alkurt - Arı Bulgur	Kahvelipınar Mh.Özdemir Cd.Karapınar Mevkii/Gaziantep	T: 342-2501533 F: 342-2501533
Nefis Bulgur Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Organize Sanayi Bölgesi 2.Kısım Muammer Güler Blv. No:32/Gaziantep	T: 342-3372080 F: 342-3372089

EK 6. 2006-2010 Yılları Arası İlk 34 İhracatçı Ülkenin İhracat Miktarları

İhracatçılar	İhracat Miktarı (Ton)				
	2006	2007	2008	2009	2010
DÜNYA	232.979	267.097	181.530	247.458	240.067
Türkiye	56.646	73.918	71.009	115.109	160.649
ABD	169.881	178.424	95.960	126.501	67.707
Belçika	520	799	490	625	3.953
Almanya	2.240	551	583	942	1.214
Fransa	813	818	973	1.043	1.133
Lübnan	461	1.036	770	1.062	974
İtalya	426	375	0	0	472
Suudi Arabistan	390	294	624	336	417
Kanada	13	15	139	240	413
İngiltere	329	444	1.020	513	363
Kıbrıs	706	3.754	8.137	97	249
Çek Cumhuriyeti	0	0	0	0	215
Hollanda	86	279	505	137	184
Suriye	61	65	97	290	151
Romanya			269	42	146
Avusturya	28	39	77	106	90
Rusya Federasyonu	1	1	17	36	58
Arjantin	0	0	0	0	57
İsveç	9	2	8	28	49
Mısır	22	37	61	51	30
Mozambik	0	0	0	7	25
Danimarka		56	53	1	18
Güney Afrika	8	10	9	5	10
Serbest Bölgeler	2	0	7	6	7
Brezilya	0	0	0	1	6
Antigua ve Barbuda	0	0	0	8	4
Irak	0	0	0	0	4
Polonya	18	2.894	397	164	4
Bulgaristan	0	0	0	0	3
Çin		0			3
Portekiz	0	0	0	0	2
İsviçre	0	0	0	1	2
Macaristan	2	7	0	0	2

EK 7. 2006-2010 Yılları Arası İlk 34 İhracatçı Ülkenin İhracat Değerleri

İhracatçılar	İhracat Değeri (1000 ABD Doları)				
	2006	2007	2008	2009	2010
DÜNYA	74.571	105.317	131.942	112.290	117.230
Türkiye	21.468	37.610	56.978	63.154	80.024
ABD	46.803	58.110	63.479	41.521	24.326
Belçika	975	1.065	1.066	777	4.345
Almanya	2.169	764	1.021	1.470	1.553
Fransa	561	1.386	1.487	1.580	1.436
Lübnan	512	611	989	951	963
İtalya	15	20	218	533	846
Suudi Arabistan	677	662	0	0	796
Kanada	286	215	413	311	392
İngiltere	43	145	199	170	349
Kıbrıs	233	352	1.209	601	327
Çek Cumhuriyeti	12	4	8	153	271
Hollanda	78	95	158	313	239
Suriye	311	1.548	3.565	77	210
Romanya	0	0	0	0	196
Avusturya	3	2	27	56	76
Rusya Federasyonu	0	0	1	21	65
Arjantin	36	95	206	39	62
İsveç	18	46	219	144	51
Mısır			155	26	44
Mozambik	0	0	0	0	40
Danimarka	12	17	20	13	21
Güney Afrika	56	889	153	65	16
Serbest Bölgeler					10
Brezilya	1	0	9	7	8
Antigua ve Barbuda		0			7
Irak		24	36	2	7
Polonya	22	5	7	8	6
Bulgaristan	0	0	1	3	5
Çin	0	0	3	18	4
Portekiz	0	0	0	0	3
İsviçre	4	10	8	0	3
Macaristan	0	0	0	0	3

EK 8. 2010 Yılı Türkiye Bulgur İhracat Verileri

Sıra	Ülke	İhracat Miktarı (kg)	İhracat (ABD Doları)	İhracat (Avro)	İhracat (TL)
	Toplam	160.649.012	80.024.511	59.560.513	119.964.246
1	Irak	63.596.092	27.273.157	20.421.021	40.923.089
2	Suriye	28.742.700	11.921.387	8.882.771	18.080.529
3	Almanya	12.410.367	9.692.492	7.101.310	14.454.455
4	Sierra Leone	7.355.500	2.393.064	1.872.272	3.646.963
5	Belçika	6.514.173	5.557.217	4.045.438	8.077.411
6	Liberya	4.192.500	1.502.087	1.096.933	2.267.685
7	İsrail	3.953.243	1.865.135	1.398.682	2.803.185
8	S.Arabistan	3.790.739	1.759.910	1.316.682	2.656.746
9	İngiltere	3.529.479	2.558.824	1.900.857	3.807.875
10	Ürdün	3.005.541	1.328.079	992.519	1.993.144
11	Fransa	2.948.675	2.021.936	1.487.789	3.035.097
12	İsveç	2.845.194	1.797.378	1.324.343	2.684.666
13	Hollanda	1.733.665	1.248.715	916.356	1.865.347
14	Lübnan	1.696.500	762.272	579.197	1.155.387
15	Gürcistan	1.434.588	776.361	576.778	1.137.858
16	A.B.D.	1.398.483	842.149	629.401	1.261.344
17	B.A.E.	1.333.608	615.541	468.584	932.138
18	K.K.T.C.	1.136.844	598.063	445.868	898.689
19	Danimarka	925.786	628.322	465.131	941.972
20	Avustralya	862.593	568.596	429.894	859.561
21	Azerbeycan	856.126	455.126	336.987	672.426
22	Kuveyt	733.886	338.298	254.214	512.926
23	Mısır	598.413	295.369	221.267	449.460
24	Kanada	580.066	354.079	267.586	532.572
25	Yunanistan	579.036	310.411	230.587	470.623
26	Avusturya	421.469	341.389	252.640	517.466
27	Rusya	415.000	217.507	162.506	326.620
28	İsviçre	296.747	222.838	163.956	333.931
29	Türkmenistan	281.947	163.723	121.343	244.210
30	Bursa S.Bölge	269.110	166.172	121.197	249.449
31	Tunus	259.340	136.487	97.945	200.609
32	Libya	224.645	152.054	112.178	224.036
33	İtalya	223.677	153.656	113.574	229.174
34	Norveç	184.456	167.406	126.486	253.633
35	Macaristan	171.030	97.568	72.539	147.342
36	Estonya	151.726	67.152	49.974	102.058
37	Ege S. Bölge	129.156	93.573	69.806	140.509
38	Mersin S.Bölge	100.676	59.020	42.524	88.353
39	Katar	90.842	49.445	37.091	74.735
40	İran	85.240	62.435	46.138	92.013

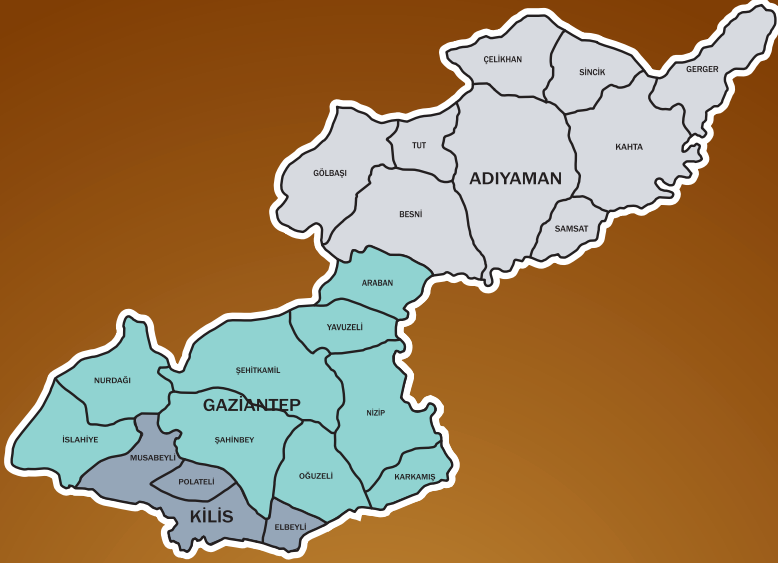
41	Afganistan	66.750	43.859	32.296	65.987
42	Bahreyn	66.530	29.348	22.329	43.700
43	Yeni Zelanda	63.412	50.446	38.623	76.656
44	Çek C.	52.500	46.149	34.619	70.675
45	Kazakistan	46.803	34.626	25.654	52.001
46	Güney Afrika	44.200	29.141	22.073	44.294
47	Malta	38.125	20.638	16.008	31.768
48	Bulgaristan	25.083	20.552	15.206	31.199
49	Moritanya	23.761	7.967	6.064	11.948
50	Özbekistan	17.500	11.348	8.441	17.164
51	Pakistan	16.200	19.353	13.974	27.516
52	Finlandiya	16.016	9.492	6.925	14.047
53	Arnavutluk	14.789	16.827	12.755	25.775
54	Singapur	13.245	8.594	6.639	13.343
55	Kosova	10.246	6.947	5.292	10.439
56	Makedonya	9.937	7.083	5.236	10.682
57	Kırgızistan	9.010	5.537	4.184	8.421
58	Romanya	8.424	6.725	5.138	10.170
59	Çin	8.078	5.451	4.090	8.286
60	Senegal	6.750	4.890	3.693	7.429
61	Bosna-Hersek	6.010	4.321	3.514	6.779
62	Cezayir	5.570	4.269	3.175	6.293
63	Yemen	4.150	3.327	2.481	5.030
64	Slovakya	4.000	2.352	1.763	3.500
65	Sudan	3.444	3.309	2.409	4.781
66	İspanya	3.111	3.133	2.282	4.452
67	Moldova	2.000	930	645	1.370
68	Venezuela	1.560	1.045	802	1.574
69	Cibuti	1.250	1.040	774	1.566
70	Moğolistan	1.040	962	731	1.432
71	Tacikistan	660	457	334	683

EK 9. 2006-2010 Yılları Arası İlk 34 İthalatçı Ülke ithalat Miktarları

İthalatçılar	İthalat Miktarı (Ton)				
	2006	2007	2008	2009	2010
DÜNYA	137.867	143.153	187.601	216.098	210.524
Irak	16.152	23.067	27.103	53.056	64.994
Haiti	10.069	10.500	9.531	12.798	30.168
Suriye	0	0	0	1.983	28.792
Liberya	29.410	26.442	20.437	9.740	11.594
Almanya	4.434	7.504	7.821	9.913	8.938
Sierra Leone	18.144	9.342	8.227	9.449	7.649
Nijer	2	0	0	0	7.619
Kenya	219	18.133	2.170	0	5.842
Belçika	633	1.008	540	914	4.076
Zimbabve	31.238	21.399	80.304	81.005	3.904
Dominik Cumh.	20	1.259	2.978	3.227	3.476
Ürdün	1.789	2.169	1.298	1.747	3.217
İsrail	1.264	1.403	2.085	1.140	3.076
İngiltere	871	1.521	1.243	1.395	2.698
İsveç	812	1.741	1.600	1.724	2.159
Portekiz	88	333	280	427	2.020
Fransa	915	1.390	1.260	2.258	1.930
Lübnan	101	131	231	93	1.707
Suudi Arabistan	59	733	0	0	1.531
ABD	687	756	1.032	1.081	1.459
BAE		298	163	1.264	1.359
Mali	0	0	0		1.242
Çad					1.040
Hollanda	1.061	1.780	1.149	1.070	909
Azerbaycan	14	56	152	153	839
Kuveyt	0	0	0	605	824
Avustralya	672	710	1.050	949	802
Danimarka	782	611	666	758	725
Serbest Bölgeler	556	365	264	468	499
İtalya	90	138	221	267	476
Mısır			33	145	448
Avusturya	195	309	370	452	433
Türkiye	184	143	599	567	341

EK 10. 2006-2010 Yılları Arası İlk 34 İthalatçı Ülke ithalat değerleri

İthalatçılar	İthalat Değeri (1000 ABD Doları)				
	2006	2007	2008	2009	2010
DÜNYA	55.199	77.070	129.709	135.192	103.630
Irak	5.582	9.248	17.498	23.667	27.779
Haiti	2.862	3.541	6.305	4.901	12.404
Suriye	0	0	0	941	11.931
Liberya	2.864	6.176	9.813	10.258	7.340
Almanya	2	0	0	0	3.777
Sierra Leone	408	844	833	1.446	3.719
Nijer	8.248	10.166	12.889	3.491	3.550
Kenya	95	8.205	946	0	3.387
Belçika	5.114	3.651	4.791	3.623	2.485
Zimbabve	281	1.142	1.079	1.542	2.238
Dominik Cumh.	716	1.223	1.756	2.544	1.935
Ürdün	16.281	15.575	47.519	53.194	1.846
İsrail	680	1.384	1.607	1.399	1.714
İngiltere	687	1.661	2.021	1.977	1.711
İsveç	739	1.003	1.067	2.224	1.681
Portekiz	899	1.021	1.563	1.451	1.524
Fransa	18	535	1.560	1.432	1.461
Lübnan	447	563	1.241	1.012	1.188
Suudi Arabistan	616	1.329	1.515	1.363	892
ABD	525	563	1.003	1.068	833
BAE	0	0	0	0	777
Mali	35	55	155	52	770
Çad	0	160	125	732	641
Hollanda	20	423	0	0	599
Azerbaycan	0	0	39	260	544
Kuveyt	332	395	730	738	533
Avustralya	70	130	269	321	521
Danimarka	129	196	300	301	470
Serbest Bölgeler	9	16	32	37	466
İtalya	151	300	497	532	438
Mısır	0	0	0	356	381
Avusturya	0	0	0	0	354
Türkiye	91	93	320	493	347

TRC1 BÖLGESİ

İPEKYOLU KALKINMA AJANSI

Tel.: 0.342 231 07 01 - Faks: 0.342 231 07 03

İncilipınar Mh. Muammer Aksoy Blv. Vakıflar Güven İş Mrk. Kat:2-3

Şehitkamil / **GAZİANTEP**

www.ika.org.tr

GAZİANTEP YATIRIM DESTEK OFİSİ

Tel.: 0.342 231 07 01 - Faks: 0.342 231 07 03

İncilipınar Mh. Muammer Aksoy Blv.

Vakıflar Güven İş Mrk. Kat:2-3

Şehitkamil / **GAZİANTEP**

e-mail: gaziantep@ika.org.tr

ADİYAMAN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Tel.: 0.416 213 14 44 - Faks: 0.416 213 14 45

Turgut Reis Mh. Hastane Cd.

İl Özel İdare Binası Kat:23 - Kat:3

ADİYAMAN

e-mail: aydo@ika.org.tr

KİLİS YATIRIM DESTEK OFİSİ

Tel.: 0.348 814 51 98

M. Rifat Kazançoğlu Mh. Necioğlu Blv.

Kilis Tic. ve San. Odası No:74 Kat:2

KİLİS

e-mail: kydo@ika.org.tr